

TIBVLLI
ALIORVMQVE
CARMINVM
LIBRI TRES

RECOGNOVIT
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT
IOHANNES PERCIVAL POSTGATE

OXFORD CLASSICAL TEXTS

PA 3405
.024
TIB

GE

QMC

703235 5

a30213

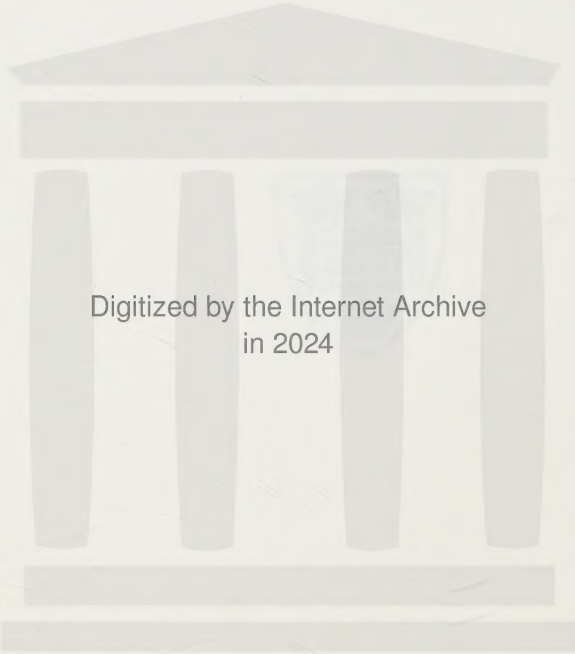

007032355b

DATE DUE FOR RETURN

NEW ACCESSION

WITHDRAWN
FROM STOCK
QMU LIBRARY

Digitized by the Internet Archive
in 2024

TIBVLLI
ALIORVMQVE
CARMINVM LIBRI TRES

RECOGNOVIT
BREVIQVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRVXIT
IOHANNES PERCIVAL POSTGATE

EDITIO ALTERA

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

Oxford University Press, Walton Street, Oxford OX2 6DP
London Glasgow New York Toronto
Delhi Bombay Calcutta Madras Karachi
Kuala Lumpur Singapore Hong Kong Tokyo
Nairobi Dar es Salaam Cape Town
Melbourne Auckland
and associates in
Beirut Berlin Ibadan Mexico City Nicosia

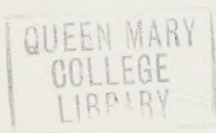
ISBN 0 19 814637 X

First edition 1905

Second edition 1915

Reprinted 1924, 1935, 1950, 1953, 1956,
1959, 1962, 1965, 1968, 1980, 1982

*All rights reserved. No part of this publication may be
reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any
form or by any means, electronic, mechanical, photocopying,
recording, or otherwise, without the prior permission of
Oxford University Press*

Printed in Great Britain
at the University Press, Oxford
by Eric Buckley
Printer to the University

PRAEFATIO

Ex tota Tibulli codicum multitudine qui hodie exstant doctisque iam noti sunt quattuor tantum elegimus quos testes suo quemque nomine citemus—Ambrosianum Vaticanum Guelferbytanum Cuiacianum.

Ambrosiani lectionum plenam uarietatem exhibuimus nisi quod ad rem orthographicam tantum spectantia, in quo genere neque hic neque alii Tibulli codices respiciendi sunt, et pauca leuiuscula quae nec ad scriptorum ueritatem nec ad codicis pretium quicquam pertinerent praetermisimus. codicis in uniuersum notitiam ex Baehrensii a. 1878 Hillerique a. 1885 editionibus desumpsimus, habita eorum quoque ratione quae adnotauit Henricus Belling in *Quaestionibus Tibullianis* (Berolini a. 1894), pp. 18–20. de singulis lectionibus quae dubiae uiderentur certiores nos fecit uirorum doctorum Henrici Schenkl, Thomae Guil. Allen et Antonii Ceriani, bybliothecae Ambrosianae praesidis, benignitas. ex inscriptionibus quae in Ambrosiano leguntur librorum quaecumque fuerint addidimus, quae uero carminum, ut fere, omisimus. has qui desiderabunt apud Baehrensiū inuenient.

Vaticanum Ambrosiano et integritate et cognatione proximum et ueriora interdum fide fortasse (nam de hoc quidem a non nullis ambigitur) magis quam consilio casuue adsecutum, librum ex editione Baehrensii satis iam notum, illis denique locis citauimus ubi ad Ambrosiani lectiones aliquid de suo quod mentione esset dignum adferret. non nullas

PRAEFATIO

nostras de eo dubitationes uir doctus Sidneius G. Owen amice sustulit codice ipso denuo inspecto.

Ceteros omnes libros quos hodie nouimus ab eodem quasi fonte a quo Ambrosianum ac Vaticanum profluxisse constat ; qui si quid boni proprii ad corporis quod dicunt Tibulliani emendationem attulerint, illud omne ab ingenio et diuinatione esse profectum, si non compertum, at saltem credibile est. eaque de causa librorum lectiones et Italorum doctorum una nota (ψ) complexi sumus. sunt autem in hoc numero illi a Lachmanno a. 1829 adhibiti codices quos reducere in honorem quidam male nuper conati sunt ; in hoc quoscumque ipsi in Italia alibiue inspeximus ; in hoc Vallicellianus B. 61, Barberinius vii 34, Bononiensis 2875 quorum lectionum uarietatem in huius editionis usum comiter nobis praestitit uir doctus Ioh. S. Phillimore ; in hoc denique et Guelferbytanus et Cuiacianus.

Quod ad Guelferbytanum attinet, tot tamque bona reperta exhibere eum constat ut iam non mirabile sit Baehrensio, festinantius rem agent, optimum omnium esse uisum utque dignus etiam nunc uideatur cuius lectiones, si non maiuscula littera G, quod ab illo factum, at paruula g, quod ab Hillero, insignitae, omisso quod hodie parum refert discrimine librarii an correctoris fuerint, turbae ψ uolgari eximantur. erunt fortasse qui in Guelferbytano ceterisque uerae antiquitatis tenuia illa quidem sed tamen uestigia (ut puta 'parens' II v 120 et 'amictus' I v 65) dispicere sibi uideantur. nos nulla haec esse haudquaquam contendimus, uellemus tantum plura et certiora fuissent.

De superstitibus diximus iam codicibus ; nunc de deperdito dicendum. iam omnibus notum esse puto Iac. Cuiacium qui Iosephi Iusti Scaligeri praeceptor atque amicus fuit duos habuisse Tibulli libros manu scriptos, alterum integrum, alterum decurtatum. ille quem iure nostro Cuiacianum nuncupamus etiam hodie exstat inter libros Samuelis Allen

PRAEFATIO

adseruatus. hic uero qui nomine 'fragmentum Cuiacianum' nota *F* designatus est cum per tot annos ne mentio quidem eius ulla fuerit deperisse fortasse putandus est. Cuiacianum illum esse quem diximus codicem iam a. 1876 uidit ceterosque docuit comparatis quae ibi inessent Propertii lectionibus Arturus Palmer Dublinensis in *Hermathenae* t. ii, pp. 124 sqq. Palmeri sententiam eodem loco comprobauit uir doctus R. Ellis Catulli Scaligeranas lectiones conferendo et paucis de Tibullo et Priapeis in eodem his quoque libro inclusis disputando. liber, quem Scaliger infimae uetustatis esse compluribus locis confirmat, quo tempore scriptus sit docet ipsa Propertianis carminibus haec adiecta subscriptio:

Sexti aurelij propertij nautę monobiblos ad Cinthiam foeliciter explicit per me pacificum Maximum de Asculo in sapientia ueteri Perusie Anno 1467, 6 die februarij. Deo gratias et Marie. K nō. gaudeo K.

Quae satis ab illis probata sunt nihil iam nobis opus est retractare; Ellis tamen cum de Tibullo rem parum liquere dixerit, locum unum qui exemplo esset uisum est hic adponere. de suo Cuiaciano ad III v 7 'nulli temeranda deorum' Scaliger adnotauit 'Haec quoque lectio extat in codice infimae uetustatis. sed diligens librarius *deorum* expunxit et sua manu eodem tractu *uirorum* apposuit.' quae uerba cum ipsa Cuiaciani lectione ad amussim quadrant. si quid contra facere uidetur, Scaligeri neglegentiae attribuendum est. ea quanta esse potuerit documento uno quod Cuiacianum fragmentum proprie attingit satis patebit. fragmenti eius in editione prima *Castigationum* (Lutetiae a. 1577), p. 149 A talis mentio fuerat 'saevus amor docuit. Haec elegia *cum toto libro item et quarto* extat in Bibliotheca clariss. viri Iac. Cuiacij. Quod fragmentum emendatissimum est, et eius ope multa menda in hoc poeta sustulimus.' haec postea ipse ita correxit ut essent 'Haec elegia *cum*

PRAEFATIO

reliqua parte libri huius, item et toto quarto extat e. q. s. uerbum non amplius addam. ex hoc fragmento, quod a uersu illo 'saevus amor docuit' (III iv 65) incepisse uolgo colligitur, complures lectiones a Scaligero desumptae sunt quas partim ille in exemplar Plantiniana editionis a. 1569 in lucem datae nota usus 'c. c.' descriptas rettulit, partim in *Castigationibus* commemorauit. exemplar illud quod Luguduni Batauorum in bybliothea Academiae inter libros Lipsii quinquagesimus nonus adseruatur ipsi denuo inspeximus et quae in eo inessent cum *Castigationibus* comparauimus. quo quam diligentissime facto pluribus tamen locis quid in fragmento scriptum fuerit ne diuinatione quidem adsequi facile est. multa enim in libro Plantiniano tacitus ille praeteriit quae qualia fuerint ex illo silentio colligere quam maxime lubricum est¹. in *Castigationibus* uero uter codex dicatur haud semel in ambiguo relinquitur. quod ut manifestum iam fiat ex ipsius adnotatis, quinque tantum eaque continuato se ordine excipientia satis erit proferre. Pan. 157 'superingerit] *superegerit* est in duob. nostris': fragmentum dicit et Cuiacianum. ib. 169 'per tempora labitur annus] codex infimae vetustatis *vertitur*': Cuiacianum dicit; de fragmento ne uerbum quidem. ib. 175 'ergo ubi praeclaros poscent] Liber optimus habebat *ierint*, non *poscent*': fragmenti lectio est. ib. 185 dicit se olim legisse 'fecundas ad deficientia messis' quam coniecturam 'confirmavit liber optimus in quo et *messes* disertim scriptum erat.' iam sequitur ad 189 adnotatum 'quum memor accitos] lege *anteactos* ut habent libri nostri scripti': putares sane *anteactos* et in fragmento et in Cuiaciano exstitisse. longe aliter se res habet: nam Cuiacianum *accitos* habere tui tibi oculi probabunt, fragmentum *anteactos* ipsius Scaligeri in exemplari Plantiniano

¹ Conferenda sunt quae de hac re et prudenter ille quidem disseruit E. Hiller *Rhein. Mus.* t. xxix (1874), pp. 97 sqq.

PRAEFATIO

adnotatio. uides causam satis, ut speramus, idoneam cur in re incomperta et editionis Plantinianae lectiones duce Baehrensio in adnotatione critica citemus et codicis Cuiaciani.

Iam de aliquot locis dicendum in quibus de fragmenti lectionibus *Castigationes* aliquam diuinandi ansam fortasse dabunt. sunt autem fere omnes eiusmodi in quibus Scaliger, nisi forte dormitaret, ad eius lectiones animum attendere nullo modo non potuerit. in III v 7 loco iam laudato et *A* codex et Plantiniana editio *deorum* habent eamque lectionem praeter illam Cuiaciani soiam agnoscit Scaliger; quare in fragmento eandem fuisse in promptu est suspicari idemque fere de III xii 20 'adsit' iudicandum est. in Pan. 140 'Diaspes' in fragmento fuisse diserte testatur Scaliger 'nulla est mutatio in veteribus libris ne in optimo quidem.' in u. 185 inspecto exemplari Plantiniano et *Castigationum* uerbis perpensis adductus sum ut *F* 'messes' non 'messis' habuisse crederem. in III xix 16 mirum ni 'mihi' *F* praestiterit. nam 'tibi' Cuiacianus cum Plantiniana habet: Scaliger uero adnotat 'lege *mihi* ut habent libri nostri.'

Misere a librariis acceptorum carminum haud ita pauca auxilio Excerptorum detecta et sanata uulnera, in quo genere locum primum, quamquam numero pauciora sunt, facile obtinent Excerpta Frisingensia. nostram horum notitiam imprimis Luciano Mueller (*Neue Jahrbücher*, a. 1869, pp. 63 sqq., Teubnerianae Tibulli editionis pp. viii sqq.) acceptam referimus, deinde Ludouico Traube Monacensi uiro humanissimo qui rogantibus nobis ipsum codicem denuo inspexit.

Multo minoris aestimanda sunt Excerpta Parisina. nam monachus quicumque fuit qui hos uelut flores decerpserit non quales in illo suo libro legebat sed ad suum suique saeculi pulchritudinis sensum inuito poeta refictos contexuit. quod quo modo fecerit cum ex illis quae nos ceterique dis-

PRAEFATIO

putauimus tum ex ipsis lectionibus apparebit. usi sumus Gustavi Meyncke copiis qui ex Parisinis codicibus duobus accuratissime ea edidit (*Rhein. Mus.* t. xxv, pp. 369-392) ita tamen ut quae in alterutro uel in utroque errore manifesto scripta ad carminum Tibullianorum memoriam nihil pertinerent silentio praeteriremus.

De nomine poetae quem Albium Tibullum uolgo esse uolunt, de libro tertio quem ex uno duos perperam Itali, unum rursus ex duobus nos Hillerum secuti fecimus, de eiusdem compositione atque auctoribus, de Lygdami inconcinno et corruptelae quoque interdum suspicionem mouenti sermone, de excerptorum codicumque pretiis, siue uniuersorum siue singulorum, de locis denique deprauatis eorumque emendandi rationibus alibi satis disseruimus¹ ut nihil iam restet faciendum nisi ut quid in hac editione nobis propositum sit quam breuissime dicatur.

De caelo descendisse iam illud uolgo uidetur: *standum codicibus*. adiciunt prudentiores *modo si bonis et in re incerta*. ego uero, qui haud paullo audacior sum, *etiam pessimis* inquam et *uel in re manifesta*. itaque ne corruptissimis quidem uersibus, modo Latine scripti uiderentur, cruces adfixi nec ueram illas saepe uitiorum sedem prodituras nec numero mali magnitudinem aequaturas. quid enim legentium attinebat una opera oculos laedere, intellectum non iuuare? ad illa demum quae infra contextum adnotata sunt eos qui de talibus locis iudicare uolent animum iubeo attendere. inter alia corruptelae genera uersus quoque suo loco fuisse motos haud inanis est suspicio. huic maxime obnoxia sunt carmina libri primi i et iv cum aliorum quoque partes (exemplo sint I ii, II iii et v) uix satis inter se cohaerere

¹ *Selections from Tibullus* (1903), pp. 179 sqq.; *ib.* xxxiv sqq.; 191 sqq.; 200 sqq. *Journal of Philology*, t. xx, pp. 312 sq.; xxv 50 sqq.; xxvi 182 sqq.; xxviii 152 sqq. *Classical Review*, t. xiii, p. 361; xiv 295 sq.; xvii 112 sq.; xix 213 sq.

PRAEFATIO

uideantur. cui tamen ne multum in hac editione tribueremus, uetabat cum incertum totiens mali remedium, tum traicientibus non fauens harum exiguus paginarum modus. criticorum in hac parte temptamina apud Hillerum quaerenda sunt.

Restat ut uiro humanissimo Samueli Allen gratias agamus meritas qui non solum codicem illum Cuiacianum ad usum nostrum Cantabrigiam transmittendum curauit sed etiam multa de uexatissimis sui Tibulli locis docte disputata adsiduo litterarum commercio nobiscum communicauit.

Haec praefatio cum iam exscripta adnotatioque nostra, Cuiacianis Plantinianisque lectionibus quae nihil per se quidem ualerent satis, ut credebamus, instructa, paene ex manibus dimissa esset, subitus ecce iniectus est scrupulus uirorumque doctorum reprehensionis quaedam uerecundia cum subiret animum cogitatio quanto desiderio atque aegritudine homines leuissima quaeque res absens adficeret eadem, quod dicit Horatius, 'non, ut adsit, auxiliatura plus praesentibus.' quapropter auctarium quoddam uisum est huic operi adicere in quo conficiendo, quod ad Plantinianas lectiones attinebat, uir doctus A. Cowley descriptis ex Bodleiano exemplari quae opus essent suam operam benigne commodauit :

III v 1 Nos *Cui.* ; 13 meditantis *Cui.* ; vi 2 feras *Plant.* ; 6 et *Cui.* ; 17 uolet *Cui.* ; 19 illos *Plant.* (*Scaliger in contextu*) ; 33 hei *Cui.*, *Plant.* ; 44 carere tuo *Cui.*, *Plant.* ; 46 fide *Cui.* ; 59 fugiet *Cui.*, fugiat *Plant.* : PAN. 14 pacauit *Cui.* ; 56 et *add. supra lineam in Cui.* ; 59 antiphatemque *Cui.* ; 60 atracie *Cui.*, Artaciae *Plant.* ; 68 undis *Cui.* ; 77 calipsos *Cui.* ; 82 nam *Cui.* ; 91 ec quis *Cui.*, celeremue *Cui.* ; 110 hyrpinis . . . armis *Cui.* ; 136 nunc *Cui.* ; 175 praeclaros *Cui.*, *Plant. quod etiam in F fuisse ex Scaligeri adnotato patet* ; 197 quidcūque *Cui.* ; xi 9 mane *Cui.* ; 16 quam *Plant.* ; xii 20 adsit *Plant.* (? *F*), esset *Cui.* ; xv 2 nō sinet . . . tué (o *supra e scripto*) *Cui.* ; xviii 2 uideas *Cui.*

Cantabrigiae, A. S. MDCCCV.

PRAEFATIO

Recognitum iam iterum post x paene annos Tibullum doctorum censurae reddentibus duo imprimis praefanda uidebantur quorum alterum ad codicum notitiam spectaret, alterum ad ipsius operis rationes. nam contigit hoc anno nobis quod prius defuerat, ut Mediolani commoratus ipso Ambrosiano codice in manibus habito si quid minus recte de testimonio eius relatum esset oculorum fide corrigerem, si quid dubitanter, confirmarem et Tibulli studiosis iam possem spondere lectionum Ambrosianarum quae quidem alicuius essent momenti exploratam ueritatem in adnotationibus nostris exstare. nam scribendi proprietates uel potius, ut ferme, errores notauimus quidem sed rarius idem attulimus idque tantum si ad antiquas lectiones eruendas aliquid conferrent. satis hic fuerit dicere neque bonum neque pessimum in talibus esse codicem, qui uerbi gratia *ae* et *e* ubique, *i* et *y* interdum et *tentare*, non *temptare* (nisi quod in I viii 21 *tentat* a correctoribus uenit), *assiduus* et similia, non *adsiduus*, exhibeat. idem fere de Vaticano obseruauimus nisi quod satis esse duximus, ut in minoris pretii teste, illas demum lectiones quae in dubitationem aliquam uenissent rursus inspiciendas curare: in quo genere benignissime operam praestitit uir doctus R. C. Bosanquet. neque hic praetereundus est Henricus Belling, uir noti utique in Tibullum studii, qui quae in prioris editionis libelli nostri censura, suis usus copiis, de codicis utriusque lectionibus haud inutiliter admonuit, diligenter omnia perpendimus et, nisi uetarent codices ipsi inspecti, recepimus.

Sed haec uereor ne merito fortasse in tenuitate quadam rerum uersari uideantur, utpote quae ad ipsam auctoris manum nescio an usquam pertineant: maioris aliquanto erat momenti quod rogatu uiri docti Thomae E. Page inter scriptores ad Loebianum institutum edendos Tibulli quoque carmina relecta et sicubi opus esset emendata in nostratem sermonem conuertimus. quod dum facimus, saepius sentire

PRAEFATIO

contigit, quod antea quoque haud semel, Plinius ille Secundus, cum uertendi laborem ad scripti intellectum plurimum ualere contenderet, quam scite dixerit 'quae legentem fefellissent, transferentem fugere non possunt'.

Verum tamen, quod non sine aliquo cognouimus gaudio, haud ita multa exstiterunt quae curae recentiores mutari iuberent neque breuis illa mentionis modum excedentia. nam, ut omittamus quae typis impressa corrigentium oculos effugerant (quale fuit *in pro et* apud I i 61 relictum) et leuiuscula quaedam qualia *Poena* pro *poena*, I ix 4, *Amor* pro *amor*, III vi 4, quattuor tantum libri I loci mutati sunt (I iv 40, 55, v 76, viii 14), libri II ne unus quidem, Lygdami quinque (III ii 10; iv 26, 50; vi 13, 32), Panegyristae sex (4-6 interpunctione nouata, 42-3 uersuum ordine mutato, 49, 86, 97, 116), ceterorum tres (III xi 11, xiv 6, xix 8). quorum quod maiorem partem locorum Lygdamus et Messallae laudator sibi uindicent non est quod multum mireris; habes enim scriptores cum rebus tum uerbis nescio quomodo a ceterorum consuetudine discrepantes et interprete eosdem haud raro etiam nunc indigentes.

Iam quibus adducti rationibus singulis de locis aliter hodie atque olim sentiamus multis hoc tempore exponere haudquaquam in animo est, cum praesertim de compluribus alibi iam satis sit dictum adeas uelim quae post editum iam hunc libellum subseciuis curis publici iuris facta sunt *Classical Quarterly*, t. iii 127 sqq.; vi 40 sqq.; *Classical Review*, t. xx 305 sq.; xxiii 186 sq. duos tantum attingere haud uetabit huius praefationis breuitas necessaria.

Pan. Messallae 116 *Domator* quod codices habent nunc in contextum reposuimus, uiri docti Ludouici Havet obsecuti rationibus qui laudat *C. I. L.* VI n. 449, nec tamen dissimulandum putamus posse etiam uerum nomen intercidisse et *domator* illud nihil aliud esse nisi *mod̃ator*, h.e. *moderator*, ex praecedenti uersu neglegenter inlatum.

PRAEFATIO

ibid. 142 quod prius ex Ambrosiani lectione *caristia* et Fragmenti *perhospita* ducibus Strabone Ptolemaeo Ammiano *Oroatia* eliciendum duximus (*Cl. Rev.* t. xix 214), nunc propius ad uestigia codicum accedere suspicamur *Copratia*, a fluuio Coprata dictum de quo testes habemus locupletes eundem Strabonem, xv p. 729, et Diodorum Siculum, xix 18.

Iam ut finis fiat praefandi, abituri lectorem monemus, quod prius quoque innueramus (p. x) quamquam non nullis minus intellectum, non illud nos egisse ut Tibullus sibi lucique plane restitueretur, opus profecto uix satis Herculis cuiusdam uiribus aut Mercuri uirgae responsurum, sed hoc tantulum ut, si quis mortalium quid in contextu nobis, quid in adnotatis staret, non indiligentius notasset, neque adfecta pro genuinis neque incerta pro certis saepius sibi ceterisue inculcare posset.

Liuerpuliae, A. S. MDCCCXIV.

Data occasione Tibullum tertium recensendi duobus tantummodo locis aliquid mutauimus cum III iii 9 ex Ambrosiano 'tunc', ib. 36 ab Heinsio 'canunt' iam in contextum recepimus; in adnotatione critica numero perpauca eaque ad Vaticani codicis lectiones maximam partem pertinentia in quo ut exactiora uulgatis referrentur effecit uiri docti F. Calonghi humanitas.

Cantabrigiae, MDCCCXIV.

TIBULLI
ALIORVMQVE
CARMINVM LIBRI TRES

SIGLA

CODICES :

A = Ambrosianus R. sup. 26 saec. xiv

V = Vaticanus 3270 saec. xv

g = Guelferbytanus MS. Aug. 82, 6 fol. saec. xv

F = Fragmentum Cuiacianum peruetustum nunc
deperditum quod ab III iv 65 uidetur
incepisse

Cui. = Cuiacianus, quondam Iac. Cuiacii nunc
Samuelis Allen liber a. 1466 uel 1467
scriptus

ψ = codicum aliorum lectiones uel Italarum saec.
xv reperta

EXCERPTA :

Fr. = Frisingensia Excerpta in codice Monacensi
6292 exstantia saec. x

Par. = Parisina Excerpta secundum duos codices
Paris. 7647 (Par. 1) et 17903 (Par. 2)
citata saec. xi

EDITIONES :

Plant. = editio Plantiniana Antuerpiae a. 1569
emissa

TIBULLI

LIBER PRIMVS

I

DIVITIAS alius fuluo sibi congerat auro
 et teneat culti iugera multa soli,
 quem labor adsiduus uicino terreat hoste,
 Martia cui somnos classica pulsa fugent:
 me mea paupertas uita traducat inertī, 5
 dum meus adsiduo luceat igne focus.
 ipse seram teneras maturo tempore uites
 rusticus et facili grandia poma manu:
 nec Spes destituat sed frugum semper acervos
 praebeat et pleno pinguis musta lacu. 10
 nam ueneror, seu stipes habet desertus in agris
 seu uetus in triuio floridaserta lapis:
 et quodcumque mihi pomum nouus educat annus,
 libatum agricolae ponitur ante deo.
 flaua Ceres, tibi sit nostro de rure corona 15
 spicea, quae templi pendeat ante fores;

Albii Tibulli poete illustris liber incipit et primo prohemium.
 Quod spretis diuitiis atque militia deliam amet et amori uacare
 prorsus uelit. R^{ca} A. eadem fere V: excerpta Par. pro titulo habent
 Tibullus in libro primo de felicitate pauperis uite: Fr. Albii Tibulli
 (fuit Tibullii) tantum.

I 1, 2 habent Par. Fr. Diomedes p. 484 (Keil) 1 conserat Dio-
 medes 2 multa Par. Fr. Diomedes: magna A 3, 4 habent
 Par. 5, 6 habent Par. Fr. 5 uita Par. Fr.: uite A 6 exiguo
 Par. post hunc uersum Richter uu. 25-32 posuit recte ut uidetur
 7-10 habent Par. 12 florea ψ 14 deo ψ Muretus: deum A
 15-18 post 12 posuit Haase (mallem post 10), cum Lambinus in u. 15
 fit pro sit et in u. 17 donatur pro ponatur legeret

TIBULLI

pomosisque ruber custos ponatur in hortis
 terreat ut saeua falce Priapus aues.
 uos quoque, felicitis quondam, nunc pauperis agri
 custodes, fertis munera uestra, Lares. 20
 tunc uitula innumeros lustrabat caesa iuuenos :
 nunc agna exigui est hostia parua soli.
 agna cadet uobis, quam circum rustica pibes
 clamet 'io messes et bona uina date.'
 iam mihi, iam possim contentus uiuere paruo 25
 nec semper longae deditus esse uiae,
 sed Canis aestiuos ortus uitare sub umbra
 arboris ad riuos praetereuntis aquae.
 nec tamen interdum pudeat tenuisse bidentem
 aut stimulo tardos increpuisse boues ; 30
 non agnamue sinu pigeat fetumue capellae
 desertum oblita matre referre domum.
 at uos exiguo pecori, furesque lupique,
 parcite : de magno praeda petenda grege.
 hinc ego pastoremque meum lustrare quot annis 35
 et placidam soleo spargere lacte Palem.
 adsitis, diui, neu uos e paupere mensa
 dona nec e puris spernite fictilibus.—
 fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
 pocula, de facili composuitque luto.— 40
 non ego diuitias patrum fructusque requiro,
 quos tulit antiquo condita messis auo :
 parua seges satis est ; satis est, requiescere lecto
 si licet et solito membra leuare toro.

17 ruber *habent Fr.* 19 felicitis ψ : felices *A* 24 clamet *g* :
 clamat *A* 25 *habent Par. Fr.* mihi *Schneidewin* : modo *A Fr.*
 iam *Fr.* : non *A* possim *Fr.* : possum *A* quippe ego i. possum *Par.*
 26-32 *habent Par.* 27 ictus *Bentley* 29 bidentem *Par.* : bidentes
 ψ : ludentes *AV* 33, 34 *habent Par. Fr.* 34 magno *Fr. Par.*
 1 : magno est *A Par.* 2 35 hinc *scripsi* : hic *A* 37-44 *habent*
Par. 37 uos quoque adeste dei *Par.* neu *A* : nec *Par.* e
Par. : et *A* 41 fructusue *Par.* 43 satis est uno r. *Par.*
 tecto ψ 44 si licet ψ : scilicet *A Par.*

quam iuuat immites uentos audire cubantem 45
 et dominam tenero continuisse sinu
 aut, gelidas hibernus aquas cum fuderit Auster,
 securum somnos imbre iuuante sequi!
 hoc mihi contingat: sit diues iure, furorem
 qui maris et tristes ferre potest pluuias. 50
 o quantum est auri pereat potiusque smaragdi,
 quam fleat ob nostras ulla puella uias.
 te bellare decet terra, Messalla, marique,
 ut domus hostiles praeferat exuuias:
 me retinent uinctum formosae uincla puellae, 55
 et sedeo duras ianitor ante fores.
 non ego laudari curo, mea Delia: tecum
 dum modo sim, quaeso segnis inersque uocer.
 te spectem, suprema mihi cum uenerit hora,
 et teneam moriens deficiente manu. 60
 flebis et arsuero positum me, Delia, lecto,
 tristibus et lacrimis oscula mixta dabis.
 flebis: non tua sunt duro praecordia ferro
 uincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
 illo non iuuenis poterit de funere quisquam 65
 lumina, non uirgo sicca referre domum.
 tu manes ne laede meos, sed parce solutis
 crinibus et teneris, Delia, parce genis.
 interea, dum fata sinunt, iungamus amores:
 iam ueniet tenebris Mors adoperta caput; 70
 iam subrepet iners aetas, nec amare decebit,
 dicere nec cano blanditias capite.

46 tum tenuisse *Baehrens* 47-50 *habent Par.* 48 imbre *Par.*:
 igne *A* fortasse recte 49 sit *Par.*: si *A* rure *Par.* 50
 et celi nubilia ferre potest *Par.* pluuias] *Hyadas Heinsius* 51
 pereat pereatque *Heinsius* 54 hostiles *g*: exiles *A* 55
 uictum uel retinet . . . cura ψ 59 te ψ : et *A* 60 te teneam
 ψ 63, 64 *habent Fr.* 63 duro *g*: dura *A* 64 uincta
Fr.: iuncta *A* nec *A*: neque *Fr.* 70 *habent Par.* 71
habent Fr. nec amare decebit *Par.* nec *Par. Fr.*: neque *A*
 72 *habent Par.*

TIBVLLI

nunc leuis est tractanda uenus, dum frangere postes
 non pudet et rixas inseruisse iuuat.
 hic ego dux milesque bonus : uos, signa tubaeque, 75
 ite procul, cupidis uulnera ferte uiris,
 ferte et opes : ego composito securus aceruo
 dites despiciam despiciamque famem.

II

ADDE merum uinoque nouos compesce dolores,
 occupet ut fessi lumina uicta sopor :
 neu quisquam multo percussum tempora baccho
 excitet, infelix dum requiescit amor.
 nam posita est nostrae custodia saeua puellae, 5
 clauditur et dura ianua firma sera.
 ianua difficilis domini te uerberet imber,
 te Iouis imperio fulmina missa petant.
 ianua, iam pateas uni mihi uicta querellis,
 neu furtim uerso cardine aperta sones. 10
 et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
 ignoscas : capiti sint precor illa meo.
 te meminisse decet quae plurima uoce peregi
 supplice cum posti florida sarta darem.
 tu quoque ne timide custodes, Delia, falle. 15
 audendum est : fortes adiuuat ipsa Venus.
 illa fauet seu quis iuuenis noua limina temptat
 seu reserat fixo dente puella fores :
 illa docet molli furtim derepere lecto,
 illa pedem nullo ponere posse sono, 20
 illa uiro coram nutus conferre loquaces
 blandaque compositis abdere uerba notis.

73 postes ψ : posses *A* 74 conseruisse ψ 75 Iam subreppet
 iners etas uos signa tubeq; *habent Par.* 76-78 *habent Par.* 78
 despiciam dites *Par.*

II 7 dominae ψ : *fort.* dominis 14 florea ψ 19 *habent*
Fr. molli furtim *Fr.* : furtim molli *A* derepere *Fr.* : decedere *A*

nec docet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat
 nec uetat obscura surgere nocte timor.
 en ego cum tenebris tota uagor anxius urbe, 25
 . . . . .
 nec sinit occurrat quisquam qui corpora ferro 25^a
 uulneret aut rapta praemia ueste petat.
 quisquis amore tenetur, eat tutusque sacerque
 qualibet; insidias non timuisse decet.
 non mihi pigra nocent hibernae frigora noctis,
 non mihi cum multa decidit imber aqua. 30
 non labor hic laedit, reseret modo Delia postes
 et uocet ad digiti me taciturna sonum.
 parcite luminibus, seu uir seu femina fiat
 obuia: celari uult sua furta Venus.
 neu strepitu terrete pedum neu quaerite nomen 35
 neu prope fulgenti lumina ferte face.
 si quis et imprudens aspexerit, occulat ille
 perque deos omnes se meminisse neget:
 nam fuerit quicumque loquax, is sanguine natam,
 is Venerem e rapido sentiet esse mari. 40
 nec tamen huic credet coniunx tuus, ut mihi uerax
 pollicita est magico saga ministerio.
 hanc ego de caelo ducentem sidera uidi,
 fluminis haec rapidi carmine uertit iter,
 haec cantu finditque solum manesque sepulcris 45
 elicit et tepido deuocat ossa rogo:
 iam tenet infernas magico stridore cateruas,
 iam iubet aspersas lacte referre pedem.
 cum libet, haec tristi depellit nubila caelo:
 cum libet, aestiuo conuocat orbe niues. 50

23 docet ψ : decet A 25 et 25^a coniuncti sine interuallo
 in A 31 non labor hic uix sana 33 fias ψ 34 celari
 . . . Venus habent Fr. 35 neu (*prius*) ψ : ne A 39, 40 habent Fr.
 40 rapido A Fr.: rabido ψ fort. recte 47 ciet ψ

TIBVLLI

sola tenere malas Medeae dicitur herbas,
 sola feros Hecatae perdomuisse canes.
 haec mihi composuit cantus, quis fallere posses :
 ter cane, ter dictis despue carminibus.
 ille nihil poterit de nobis credere cuiquam, 55
 non sibi, si in molli uiderit ipse toro.
 tu tamen abstineas aliis : nam cetera cernet
 omnia : de me uno sentiet ille nihil.
 quid credam ? nempe haec eadem se dixit amores
 cantibus aut herbis soluere posse meos, 60
 et me lustrauit taedis, et nocte serena
 concidit ad magicos hostia pulla deos.
 non ego totus abesset amor, sed mutuus esset,
 orabam, nec te posse carere uelim.
 ferreus ille fuit qui, te cum posset habere, 65
 maluerit praedas stultus et arma sequi.
 ille licet Cilicum uictas agat ante cateruas,
 ponat et in capto Martia castra solo,
 totus et argento contextus, totus et auro,
 insideat celeri conspiciendus equo ; 70
 ipse boues mea si tecum modo Delia possim
 iungere et in solito pascere monte pecus,
 et te dum liceat teneris retinere lacertis,
 mollis et inculta sit mihi somnus humo.
 quid Tyrio recubare toro sine amore secundo 75
 prodest cum fletu nox uigilanda uenit ?
 nam neque tunc plumae nec stragula picta soporem
 nec sonitus placidae ducere posset aquae.
 num Veneris magnae uiolaui numina uerbo,
 et mea nunc poenas impia lingua luit ? 80

52 perdonuisse *A* 58 ille ψ : ipse *A* 59 quin credam ? *Baehrens*
 65 posset *g* : possit *A* 71 modo si tecum, mea *D.* ψ 78
 possit ψ 79 magnae ψ : magni *A* 80 nūc *ex corr. A* : num *V*

num feror incestus sedes adiisse deorum
 sartaque de sanctis deripuisse focis?
 non ego, si merui, dubitem procumbere templis
 et dare sacratis oscula liminibus,
 non ego tellurem genibus perrepere supplex 85
 et miserum sancto tundere poste caput.
 at tu, qui laetus rides mala nostra, caeto
 mox tibi: non uni saeuiet usque deus.
 uidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores
 post Veneris uinclis subdere colla senem 90
 et sibi blanditias tremula componere uoce
 et manibus canas fingere uelle comas:
 stare nec ante fores puduit caraeue puellae
 ancillam medio detinuisse foro.
 hunc puer, hunc iuuenis turba circumterit arta, 95
 despuir in molles et sibi quisque sinus.
 at mihi parce, Venus: semper tibi dedita seruit
 mens mea: quid messes uris acerba tuas?

III

IBITIS Aegaeas sine me, Messalla, per undas,
 o utinam memores ipse cohorsque mei!
 me tenet ignotis aegrum Phaeacia terris:
 abstineas auidas Mors modo nigra manus.
 abstineas, Mors atra, precor: non hic mihi mater 5
 quae legat in maestos ossa perusta sinus,
 non soror, Assyrios cineri quae dedat odores
 et fleat effusis ante sepulcra comis,

82 deripuisse ψ : diripuisse *A*   83 et 86 habent *Par.*   87-96
 habent *Par.*   87 qui nimium letus rides *Par.*   88 non uni
 ψ : non unus *A*: et iratus *Par.*   89 miseros iuuenum dampnasset
Par.   95 circumdedit *Par.*

III 4 corruptus est   4 mors precor atra ψ 7 dedat mire
 dictum: reddat Heyne

TIBVLLI

Delia non usquam quae, me cum mitteret urbe.
 dicitur ante omnes consuluisse deos. 10
 illa sacras pueri sortes ter sustulit : illi
 rettulit e trinis omnia certa puer.
 cuncta dabant reditus : tamen est deterrita numquam
 quin fleret nostras respiceretque uias.
 ipse ego solator, cum iam mandata dedissem, 15
 quaerebam tardas anxius usque moras.
 aut ego sum causatus aues aut omina dira
 Saturniue sacram me tenuisse diem.
 o quotiens ingressus iter mihi tristia dixi
 offensum in porta signa dedisse pedem ! 20
 audeat inuito ne quis discedere Amore,
 aut sciat egressum se prohibente deo.
 quid tua nunc Isis mihi, Delia, quid mihi prosunt
 illa tua totiens aera repulsa manu,
 quidue, pie dum sacra colis, pureque lauari 25
 te, memini, et puro secubuisse toro ?
 nunc, dea, nunc succurre mihi (nam posse mederi
 picta docet templis multa tabella tuis)
 ut mea uotiuas persoluens Delia uoces
 ante sacras lino tecta fores sedeat 30
 bisque die resoluta comas tibi dicere laudes
 insignis turba debeat in Pharia.
 at mihi contingat patrios celebrare Penates
 reddereque antiquo menstrua tura Lari.
 quam bene Saturno uiuebant rege, priusquam 35
 tellus in longas est patefacta uias !

9 cum] quam *Dousa fort. recte* 12 trinis *Muretus* : triuiliis *A*
 omina manu altera in ras. *A* : omnia ut uidetur *V* 13 nusquam
V 14 quin *ed. Aldina* 1502 : cum *A* despueretque *Haupt* :
 respueretque *ψ* 17 aues aut *ψ* : aues dant *A* 18 Saturniue
 quidam apud *Broukhusium* : Saturni *A* 21 ne quis *ψ* : neu quis
A 22 sciet *Doering recte puto* 25 dum *g* : deum *A* pure-
 que lauaris te (memini) puro s. toro ? *Francken* : forte quodue . . .
 te memini et p. s. toro ? 29 noctes *Scaliger recte puto* 36
Tethys Markland

nondum caeruleas pinus contempserat undas,
 effusum uentis praebueratque sinum,
 nec uagus ignotis repetens compendia terris
 presserat externa nauita merce ratem. 40
 illo non ualidus subiit iuga tempore taurus,
 non domito frenos ore momordit equus,
 non domus ulla fores habuit, non fixus in agris
 qui regeret certis finibus arua, lapis.
 ipsae mella dabant quercus, ultroque ferebant 45
 obuia securis ubera lactis oues.
 non acies, non ira fuit, non bella, nec ense
 immiti saeuus duxerat arte faber.
 nunc Ioue sub domino caedes et uulnera semper,
 nunc mare, nunc leti mille repente uiae. 50
 parce, pater. timidum non me periuria terrent,
 non dicta in sanctos impia uerba deos.
 quod si fatales iam nunc expleuimus annos,
 fac lapis inscriptis stet super ossa notis:
 HIC IACET IMMITI CONSUMPTVS MORTE TIBVLLVS, 55
 MESSALLAM TERRA DVM SEQVITVRQVE MARI.
 sed me, quod facilis tenero sum semper Amori,
 ipsa Venus campos ducet in Elysios.
 hic choreae cantusque uigent, passimque uagantes
 dulce sonant tenui gutture carmen aues; 60
 fert casiam non culta seges, totosque per agros
 floret odoratis terra benigna rosis;
 ac iuuenum series teneris immixta puellis
 ludit, et adsidue proelia miscet amor.
 illic est, cuicumque rapax Mors uenit amanti, 65
 et gerit insigni myrtea sarta coma.

38 uentis *g*: uetis (ueteris) *A* 47 arces *S. Allen*: macies
Wölfflin 50 repente ψ : reperte *AV*: multa reperta uia ψ (uia
 est *L. Mueller*) sed locus conclamatus est 59-62 et 67-72 habent
Par.

TIBVLLI

at scelerata iacet sedes in nocte profunda
 abdita, quam circum flumina nigra sonant :
 Tisiphoneque impexa feros pro crinibus angues
 saeuit et huc illuc impia turba fugit ; 70
 tum niger in porta serpentum Cerberus ore
 stridet et aeratas excubat ante fores.
 illic Iunonem temptare Ixionis ausi
 uersantur celeri noxia membra rota ;
 porrectusque nouem Tityos per iugera terrae 75
 adsiduas atro uiscere pascit aues.
 Tantalus est illic, et circum stagna : sed acrem
 iam iam poturi deserit unda sitim ;
 et Danai proles, Veneris quod numina laesit,
 in caua Lethaeas dolia portat aquas. 80
 illic sit quicumque meos uiolauit amores,
 optauit lentas et mihi militias.
 at tu casta precor maneat, sanctique pudoris
 adsideat custos sedula semper anus.
 haec tibi fabellas referat positaque lucerna 85
 deducat plena stamina longa colu ;
 at circa grauibz pensis adfixa puella
 paulatim somno fessa remittat opus.
 tunc ueniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
 sed uidear caelo missus adesse tibi. 90
 tunc mihi, qualis eris longos turbata capillos,
 obuia nudato, Delia, curre pede.
 hoc precor, hunc illum nobis Aurora nitentem
 Luciferum roseis candida portet equis.

67 sub nocte *Par.*   68 circa *Par.*   69 Tisiphoneque ψ :
Tes. A Par.   implexa ψ 71 tum *Par.* : tunc *A*   in porta]
 intorto *Heinsius*   per centum *C. ora Palmer*   83-88 habent
Par.   83 casta precor coniunx maneat *Par.*   86 colu
habent Fr. : colo *A Par.*   87 at *Par.* : ac *A*   91 tunc *g* :
 nunc *A*

IV

'Sic umbrosa tibi contingant tecta, Priape,
 ne capiti soles, ne noceantque niues :
 quae tua formosos cepit sollertia? certe
 non tibi barba nitet, non tibi culta coma est ;
 nudus et hibernae producis frigora brumae, 5
 nudus et aestiui tempora sicca Canis.'
 sic ego : tum Bacchi respondit rustica proles
 armatus curua sic mihi falce deus.
 'o fuge te tenerae puerorum credere turbae :
 nam causam iusti semper amoris habent. 10
 hic placet, angustis quod equum compescit habenis .
 hic placidam niueo pectore pellit aquam ;
 hic, quia fortis adest audacia, cepit : at illi
 uirgineus teneras stat pudor ante genas.
 sed ne te capiant, primo si forte negabit, 15
 taedia ; paulatim sub iuga colla dabit.
 longa dies homini docuit parere leones,
 longa dies molli saxa peredit aqua ;
 annus in apricis maturat collibus uuas,
 annus agit certa lucida signa uice. 20
 nec iurare time : ueneris periuria uenti
 inrita per terras et freta summa ferunt.
 gratia magna Ioui : uetuit Pater ipse ualere,
 iurasset cupide quidquid ineptus amor :
 perque suas impune sinit Dictynna sagittas 25
 adfirmes, crines perque Minerua suos.
 at si tardus eris errabis. transiet aetas
 quam cito ! non segnis stat remeatque dies.

IV *Huius carminis uersuum ordo multis perturbatus uidetur* 2 ne
 noceantue *g* 8 sic *gψ* : sit *A* 9 habent *Fr.* fugite *Fr.*
 12 facilem *Markland* 17-20 habent *Par.* 27 corruptus
 est transiit *ψ* 28 remeatue *ψ* recte puto

quam cito purpureos deperdit terra colores,
 quam cito formosas populus alta comas. 30
 quam iacet, infirmae uenere ubi fata senectae,
 qui prior Eleo est carcere missus equus.
 uidi iam iuuenem, premeret cum senior aetas,
 maerentem stultos praeteriisse dies.
 crudeles diui! serpens nouus exuit annos: 35
 formae non ullam fata dedere moram.
 solis aeterna est Baccho Phoebroque iuuentas:
 nam decet intonsus crinis utrumque deum.
 tu, puero quodcumque tuo temptare libebit,
 cedas: obsequio plurima uincet amor. 40
 neu comes ire neges, quamuis uia longa paretur
 et Canis arenti torreat arua siti,
 quamuis praetexens picta ferrugine caelum
 tuenturam amiciat imbrifer arcus aquam†.
 uel si caeruleas puppi uolet ire per undas, 45
 ipse leuem remo per freta pelle ratem.
 nec te paeniteat duros subiisse labores
 aut opera insuetas atteruisse manus;
 nec, uelit insidiis altas si claudere ualles,
 dum placeas, umeri retia ferre negent. 50
 si uolet arma, leui temptabis ludere dextra;
 saepe dabis nudum, uincat ut ille, latus.
 tunc tibi mitis erit, rapias tum cara licebit
 oscula: pugnabit, sed tibi rapta dabit.
 rapta dabit primo, post adferet ipse roganti, 55
 post etiam collo se implicuisse uelit.

29, 30 *habent Par.* 29 *deperdit Par.*: te perdit *A* 30
 alba ψ *fort. recte* 33, 34 *habent Fr.* 33 *ferior Fr.* 35, 36
 serpens . . . moram *habent Par.* 36 ullam *g*: illam *A*: sed forme
 nullam *Par.* 40 cedas ψ : credas *A* uincet *A*: uincit ψ
 44 amiciat *A*: annutiat *V*: cieat *Scaliger*: moneat *S. Allen*: mini-
 tans *et in* 43 praetexat *Rigler* nimbifer ψ 48 atteruisse *A*
 53 tibi *g*: mihi *A* tum *V*: cum *A* 54 tibi rapta *Santen in*
marginē ed. Broukhusianae: tamen apta *A* 55 post *AV*: mox ψ
 afferet *A*: offeret ψ 56 uolet *ex* uelit *corr. V*

heu male nunc artes miseras haec saecula tractant :
 iam tener adsuevit munera uelle puer.
 at tua, qui uenerem docuisti uendere primus,
 quisquis es, infelix urgeat ossa lapis. 60
 Pieridas, pueri, doctos et amate poetas,
 aurea nec superent munera Pieridas.
 carmine purpurea est Nisi coma : carmina ni sint,
 ex umero Pelopis non nituisset ebur.
 quem referent Musae, uiuet, dum robora tellus, 65
 dum caelum stellas, dum uehet amnis aquas.
 at qui non audit Musas, qui uendit amorem,
 Idaeae currus ille sequatur Opis,
 et tercentenas erroribus expleat urbes
 et secet ad Phrygios uilia membra modos. 70
 blanditiis uult esse locum Venus ipsa : querellis
 supplicibus, miseris fletibus illa fauet.
 haec mihi, quae canerem Titio, deus edidit ore :
 sed Titium coniunx haec meminisse uetat.
 pareat ille suae : uos me celebrate magistrum, 75
 quos male habet multa callidus arte puer.
 gloria cuique sua est : me, qui spernentur, amantes
 consultant : cunctis ianua nostra patet.
 tempus erit, cum me Veneris praecepta ferentem
 deducat iuuenum sedula turba senem. 80
 eheu quam Marathus lento me torquet amore !
 deficiunt artes, deficiuntque doli.
 parce, puer, quaeso, ne turpis fabula fiam,
 cum mea ridebunt uana magisteria.

59 at ψ : iam *A*   tua ψ : tu *A*   72 fletibus ψ : flentibus *A*
 73, 74 ticio . . . : ticium *A*   77 gloria . . . sua est *habent Par.*
 80 deducat ψ : diducat *A*   81 eheu ψ : he//he *A* : heu heu
uulg.

V

ASPER eram et bene discidium me ferre loquebar :
 at mihi nunc longe gloria fortis abest.
 namque agor ut per plana citus sola uerbere turben
 quem celer adsueta uersat ab arte puer.
 ure ferum et torque, libeat ne dicere quicquam 5
 magnificum post haec : horrida uerba doma.
 parce tamen, per te furtiui foedera lecti,
 per uenerem quaeso compositumque caput.
 ille ego cum tristi morbo defessa iaceres
 te dicor uotis eripuisse meis : 10
 ipseque te circum lustraui sulphure puro,
 carmine cum magico praecinuisset anus ;
 ipse procuraui ne possent saeua nocere
 somnia, ter sancta deueneranda mola ;
 ipse ego uelatus filo tunicisque solutis 15
 uota nouem Triuiæ nocte silente dedi.
 omnia persolui : fruitur nunc alter amore,
 et precibus felix utitur ille meis.
 at mihi felicem uitam, si salua fuisses,
 fingebam demens, et renuente deo. 20
 rura colam, frugumque aderit mea Delia custos,
 area dum messes sole calente teret,
 aut mihi seruabit plenis in lintribus uuas
 pressaque ueloci candida musta pede.
 consuescet numerare pecus ; consuescet amantis 25
 garrulus in dominae ludere uerna sinu.
 illa deo sciet agricolae pro uitibus uuam,
 pro segete spicas, pro grege ferre dapem.

V 1 discidium ψ : dissidium *A* 2 fortis *V* : sortis *A*
citat Charisius p. 145, 8 Keil, turben idem : turbo A 7 per te *g* :
 parce *A* 11 ter ψ 14 deuenerata ψ *Guyetus* 16 uoca
A Triuiæ ψ : creme *A* 20 et *Santen* : sed *A* 27 ui-
 tibus *A* : fructibus *V* 28 spicas *g* : et spicas *A*

illa regat cunctos, illi sint omnia curae :
 at iuuet in tota me nihil esse domo. 30
 huc ueniet Messalla meus, cui dulcia poma
 Delia selectis detrahat arboribus :
 et, tantum uenerata uirum, hunc sedula curet,
 huic paret atque epulas ipsa ministra gerat.
 haec mihi fingebam, quae nunc Eurusque Notusque 35
 iactat odoratos uota per Armenios.
 saepe ego temptaui curas depellere uino :
 at dolor in lacrimas uerterat omne merum.
 saepe aliam tenui : sed iam cum gaudia adirem,
 admonuit dominae deseruitque Venus. 40
 tunc me discedens deuotum femina dixit,
 a pudet, et narrat scire nefanda meam.
 non facit hoc uerbis, facie tenerisque lacertis
 deuouet et flauis nostra puella comis.
 talis ad Haemonium Nereis Pelea quondam 45
 uecta est frenato caerulea pisce Thetis.
 haec nocuere mihi. quod adest huic diues amator,
 uenit in exitium callida lena meum.
 sanguineas edat illa dapes atque ore cruento
 tristia cum multo pocula felle bibat : 50
 hanc uolitent animae circum sua fata querentes
 semper, et e tectis strix uiolenta canat :
 ipsa fame stimulante furens herbasque sepulcris
 quaerat et a saeuis ossa relictis lupis ;
 currat et inguinibus nudis ululetque per urbes, 55
 post agat e triuiis aspera turba canum.

29 ille *A* sed *corr.* 30 at iuuet ψ , *cf. Mart.* xiv. 190 : adiuuet
A 31 uenient *A* 33 hunc] nunc *et in* 34 nunc paret ψ : bene
S. Allen, alia alii, ipse decus pro uirum temptaui, uide Classical
Quarterly vi, p. 40 41 descendens ψ 42 a *L. Mueller* : et *A* :
 et pudet a *Baehrens* meam *Nodell* : mea *A* 43 herbis ψ 45
 qualis ψ nereis ψ : nereis que *A* 47 uersus corruptelae suspectus
 49 edit *Francken recte puto, cf. Classical Review* t. xvi, pp. 111 sq.

TIBVLLI

eueniet ; dat signa deus : sunt numina amanti,
 saeuit et iniusta lege relictæ Venus.
 at tu quam primum sagæ præcepta rapacis
 desere : nam donis uincitur omnis amor. 60
 pauper erit praesto tibi semper : pauper adibit
 primus et in tenero fixus erit latere :
 pauper in angusto fidus comes agmine turbae
 subicietque manus efficietque uiam :
 pauper ad occultos furtim deducet amicos 65
 uinclaque de niueo detrahet ipse pede.
 heu canimus frustra nec uerbis uicta patescit
 ianua sed plena est percutienda manu.
 at tu, qui potior nunc es, mea furta timeto :
 uersatur celeri Fors leuis orbe rotae. 70
 non frustra quidam iam nunc in limine perstat
 sedulus ac crebro prospicit ac refugit
 et simulat transire domum, mox deinde recurrit
 solus et ante ipsas exscreat usque fores.
 nescio quid furtius amor parat. utere quaeso, 75
 dum licet : in liquida nam tibi linter aqua.

VI

SEMPER ut inducar blandos offers mihi uultus,
 post tamen es misero tristis et asper, Amor.
 quid tibi, saeue, rei mecum est ? an gloria magna est
 insidias homini composuisse deum ?
 nam mihi tenduntur casses : iam Delia furtim 5
 nescio quem tacita callida nocte foveat.

61-64 *habent Par.* 61 tibi semper *Rigler* (semper tibi *Muretus*):
 tibi presto *A* : semper te *Par.* 62 et in duro limine fixus erit
Par. 65 occultos *A* amictus ψ *quo recepto scripserim p.* adhuc
 luteos suris d. 67 uicta *g* : iuncta *A* 69 fata *Muretus* 70
habent Fr. et Par. rotae] cito *Par.* 71-76 *post vi. 32 trans-*
ponebat Scaliger, cf. Ouid. Trist. ii. 459 sq. 72 et crebro ψ 74
 usque ψ : ipse *A* 76 nam *A* : nat *g* : nunc *Rossberg*
 VI 3 saeue, rei *scripsi* : seucie *A* : saeue puer ψ 5 nam *A* :
 iam *g*

illa quidem iurata negat, sed credere durum est :
 sic etiam de me pernegat usque uiro.
 ipse miser docui, quo posset ludere pacto
 custodes : heu heu nunc premor arte mea. 10
 fingere tunc didicit causas ut sola cubaret,
 cardine tunc tacito uertere posse fores :
 tunc sucos herbasque dedi quis liuor abiret
 quem facit impresso mutua dente uenus.
 at tu, fallacis coniunx incaute puellae, 15
 me quoque seruato, peccet ut illa nihil,
 neu iuuenes celebret multo sermone caueto
 neu cubet laxo pectus aperta sinu,
 neu te decipiat nutu, digitoque liquorem
 ne trahat et mensae ducat in orbe notas. 20
 exhibit quam saepe, time, seu uisere dicet
 sacra Bonae maribus non adeunda Deae.
 at mihi si credas, illam sequar unus ad aras :
 tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
 saepe, uelut gemmas eius signumque probarem, 25
 per causam memini me tetigisse manum :
 saepe mero somnum peperit tibi, at ipse bibebam
 sobria supposita pocula uictor aqua.
 non ego te laesi prudens : ignosce fatenti.
 iussit Amor : contra quis ferat arma deos? 30
 ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
 instabat tota cui tua nocte canis.
 quid tenera tibi coniuge opus? tua si bona nescis
 seruare, frustra clauis inest foribus.

7-32 *hunc locum et prioris carminis finem respicit Ouidius Trist. ii.*
 447-462 7 iurata Heyne duce Ouidio 447: tam multa A 10
 eheu Baehrens 11 tunc ψ: nunc A 16 nihil, interpunxi:
 nihil. uulgo 18 laxo ψ: lasso A 21 quum (quom Francken)
 saepe ψ, haud scio an recte 25 signumue ψ quod exhibet
 Ouidius u. 451 32 latrabat Baehrens ex Ouidio u. 459 33,
 34 tua . . . foribus habent Fr. 34 et frustra ψ

te tenet, absentes alios suspirat amores 35
 et simulat subito condoluisse caput.
 at mihi seruandam credas : non saeua recuso
 uerbera, detrecto non ego uincla pedum.
 tum procul absitis, quisquis colit arte capillos,
 et fluit effuso cui toga laxa sinu : 40
 quisquis et occurret, ne possit crimen habere,
 †stet procul ante, aut alia stet procul ante uia†.
 sic fieri iubet ipse deus, sic magna sacerdos
 est mihi diuino uaticinata sono.
 haec, ubi Bellonae motu est agitata, nec acrem 45
 flammam, non amens uerbera torta timet :
 ipsa bipenne suos caedit uiolenta lacertos
 sanguineque effuso spargit inulta deam,
 statque latus praefixa ueru, stat saucia pectus,
 et canit euentus quos dea magna monet. 50
 ‘parcite quam custodit Amor uiolare puellam,
 ne pigeat magno post didicisse malo.
 attigerit, labentur opes, ut uulnere nostro
 sanguis, ut hic uentis diripiturque cinis.’
 et tibi nescio quas dixit, mea Delia, poenas : 55
 si tamen admittas, sit precor illa leuis.
 non ego te propter parco tibi, sed tua mater
 me mouet atque iras aurea uincit anus.
 haec mihi te adducit tenebris multoque timore
 coniungit nostras clam taciturna manus : 60
 haec foribusque manet noctu me adfixa proculque
 cognoscit strepitus me ueniente pedum.
 uiue diu mihi, dulcis anus : proprios ego tecum,
 sit modo fas, annos contribuisse uelim.

37 cedas *Riese L. Mueller*effluit *A*45 motu *g* : mota *A*47 uiolenta *g* : uiolata *A*53 attigeris *ψ*39 colis *ψ*46 amens *g* : et amans *A*49 statque . . . ueru *habent Fr.*55 nescio quam . . . poenam *Baehrens*

te semper natamque tuam te propter amabo : 65
 quidquid agit, sanguis est tamen illa tuus.
 sit modo casta, doce, quamuis non uitta ligatos
 impediatur crines nec stola longa pedes.
 et mihi sint durae leges, laudare nec ullam
 possim ego quin oculos appetat illa meos ; 70
 et si quid peccasse putet, ducarque capillis
 immerito pronas proripiarque uias.
 non ego te pulsare uelim, sed, uenerit iste
 si furor, optarim non habuisse manus.
 nec saeue sis casta metu, sed mente fideli : 75
 mutuus absenti te mihi seruet amor.

at quae fida fuit nulli, post uicta senecta
 ducit inops tremula stamina torta manu
 firmaque conductis adnectit licia telis
 tractaque de niueo uellere ducta putat. 80
 hanc animo gaudente uident iuuenumque cateruae
 commemorant merito tot mala ferre senem :
 hanc Venus ex alto flentem sublimis Olympo
 spectat et infidis quam sit acerba monet.
 haec aliis maledicta cadant : nos, Delia, amoris 85
 exemplum cana simus uterque coma.

VII

HVNC cecinere diem Parcae fatalia nentes
 stamina, non ulli dissoluenda deo :

67 uitta ψ : uicta A 69 et] at *Krafft* 70 possim g :
 possum A 71 putet ducarque ψ : putat ducorque A 72
 immerito uix sanum : fort. in medium : in medias (propere) *Rigler*
 pronas ψ : proprias A proripiarque ψ : proripiorque A 75
 habent Par. nec] ne Par. 76 lacunam duorum saltem uersuum
 cum Mureto notauit 79 litia telis habent Fr. 80 ducta] dente
 ψ *Statius* 84 quam ψ : quod A

VII de initio huius carminis ex quo fortasse excidit aliquid uidenda
 sunt quae disputant, *Classical Review* t. xvii, pp. 112 sqq: 2 stamina
 habent Fr.

TIBVLLI

hunc fore, Aquitanas posset qui fundere gentes,
 quem tremere fortis milite uictus Atax.
 euenere: nouos pubes Romana triumphos 5
 uidit et euinctos brachia capta duces:
 at te uictrices lauros, Messalla, gerentem
 portabat nitidis currus eburnus equis.
 non sine me est tibi partus honos: Tarbella Pyrene
 testis et Oceani litora Santonici, 10
 testis Arar Rhodanusque celer magnusque Garunna,
 Carnutis et flauis caerula lympa Liger.
 an te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
 caeruleus placidis per uada serpis aquis,
 quantus et aethereo contingens uertice nubes 15
 frigidus intonsos Taurus alat Cilicas?
 quid referam ut uolitet crebras intacta per urbes
 alba Palaestino sancta columba Syro,
 utque maris uastum prospectet turribus aequor
 prima ratem uentis credere docta Tyros, 20
 qualis et, arentes cum findit Sirius agros,
 fertilis aestiua Nilus abundet aqua?
 Nile pater, quanam possim te dicere causa
 aut quibus in terris oculuisse caput?
 te propter nullos tellus tua postulat imbres, 25
 arida nec pluuiis supplicat herba Ioui.
 te canit atque suum pubes miratur Osirim
 barbara, Memphiten plangere docta bouem.
 primus aratra manu sollerti fecit Osiris
 et teneram ferro sollicitauit humum, 30

3 hoc fore *Ayrmann* Aquitanas *habent Fr.* 4 quem] cum
 uel quom *commendauit l.c.* 6 euinctos *g: uictos A* 9 sine
 marte ibi *Baehrens recte ut uidetur* Tarbella *Scaliger: tua bella A*

11, 12 *habent Fr.* 11 ^ageronna *Fr.: garūna A* 12 Car-
 nutis *Fr.: Carnoti A* 13 an *ψ: at A* tactis . . . uluis *Lach-*
mann 14 caeruleis placidus *Statius: placidae . . . aquae Voss*
 16 alat *ψ: arat A* 17 crebras] *fort. celebres* 26 pluuiis . . .
 Ioui *tamquam ex Ouidio citat Seneca N. Q. iv. 2. 2* 28 Mem-
 phiten *g: -em A* 29-32 *laudat scholiasta Iuuenalis ad Sat. viii. 29*

primus inexpertae commisit semina terrae
 pomaque non notis legit ab arboribus.
 hic docuit teneram palis adiungere uitem,
 hic uiridem dura caedere falce comam :
 illi iucundos primum matura sapes 35
 expressa incultis uua dedit pedibus.
 ille liquor docuit uoces inflectere cantu,
 mouit et ad certos nescia membra modos :
 Bacchus et agricolae magno confecta labore
 pectora tristitiae dissoluenda dedit : 40
 Bacchus et adflictis requiem mortalibus adfert,
 crura licet dura compede pulsa sonent.
 non tibi sunt tristes curae nec luctus, Osiri,
 sed chorus et cantus et leuis aptus amor,
 sed uarii flores et frons redimita corymbis, 45
 fusa sed ad teneros lutea palla pedes
 et Tyriae uestes et dulcis tibia cantu
 et leuis occultis conscia cista sacris.
 huc ades et Genium ludis centumque choreis
 concelebra et multo tempora funde mero : 50
 illius et nitido stillent unguenta capillo,
 et capite et collo mollia sarta gerat.
 sic uenias hodiernae : tibi dem turis honores,
 liba et Mopsopio dulcia melle feram.
 at tibi succrescat proles quae facta parentis 55
 augeat et circa stet ueneranda senem.
 nec taceat monumenta uiae, quem Tuscula tellus
 candidaque antiquo detinet Alba Lare.

35 iocundos *A Fr.* 40 laetitiae *Muretus al. recte ut uidetur*
 41 habent *Fr.* affer *Fr.* 42 compede ψ : cuspide *A* 45
 redimita corimbis habent *Fr.* : chorimbis *A* 47 dulci *g* 49
 genium . . . centumque *G. G. Ramsay* : centum . . . geniumque *A* :
 genium . . . geniumque *Markland* ludis ψ : ludos *A* : ludo *Guyetus*
Markland 53 tibi dem] deus, tibi *Francken* : malim Geni tibi
 54 mosopio *A* melle *g* : mella *A* 56 uenerata ψ 57
 nec ψ : ne *AV* quem ψ : que *A* : quae *V* 58 candidaue *L. Mueller*

TIBVLLI

namque opibus congesta tuis hic glarea dura
 sternitur, hic apta iungitur arte silex.
 te canet agricola, a magna cum uenerit urbe
 serus, inoffensum rettuleritque pedem.
 at tu, Natalis multos celebrande per annos,
 candidior semper candidiorque ueni.

60

VIII

Non ego celari possum, quid nutus amantis
 quidue ferant miti lenia uerba sono.
 nec mihi sunt sortes nec conscia fibra deorum,
 praecinit euentus nec mihi cantus auis :
 ipsa Venus magico religatum bracchia nodo
 perdocuit multis non sine uerberibus.
 desine dissimulare : deus crudelius urit,
 quos uidet inuitos succubuisse sibi.
 quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos
 saepeque mutatas disposuisse comas,
 quid fuco splendente genas ornare, quid ungues
 artificis docta subsecuisse manu ?
 frustra iam uestes, frustra mutantur amictus
 ansaeque compressos colligat arta pedes.
 illa placet, quamuis inculto uenerit ore
 nec nitidum tarda compserit arte caput.
 num te carminibus, num te pallentibus herbis
 deuouit tacito tempore noctis anus ?
 cantus uicinis fruges traducit ab agris,
 cantus et iratae detinet anguis iter,
 cantus et e curru Lunam deducere temptat,
 et faceret, si non aera repulsa sonent.

5

10

15

20

61 canet ψ : canit *A* a addidit *Baehrens* : om. *A*
 VIII 1 celari ψ : celare *A* 2 ferant *V* : ferat *A* lenia *V* :
 leuia *A* 9-14 habent *Par.* 9 prodest molles *Par.* 10 sepe
 et *Par.* 11 fuco] succo *Par.* 2 genas ψ : comas *A* *Par.*
 14 colligat *Par.* *A m.* 1 : colligit *A m.* 2 17 pollentibus ψ 20
 iratae . . . iter laudat *Charisius p.* 90, 14 *Keil*

quid queror heu misero carmen nocuisse, quid herbas?
forma nihil magicis utitur auxiliis :
sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
oscula, sed femori conseruisse femur. 25
nec tu difficilis puero tamen esse memento :
persequitur poenis tristia facta Venus.
munera ne poscas : det munera canus amator,
ut foueat molli frigida membra sinu. 30
carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
ora nec amplexus aspera barba terit.
huic tu candentes umero suppose lacertos,
et regum magnae despiciantur opes.
at Venus inueniet puero concumbere furtim, 35
dum timet et teneros conserit usque sinus,
et dare anhelanti pugnantibus umida linguis
oscula et in collo figere dente notas.
non lapis hanc gemmaeque iuuant, quae frigore sola
dormiat et nulli sit cupienda uiro. 40
heu sero reuocatur amor seroque iuuentas
cum uetus infecit cana senecta caput.
tum studium formae est : coma tum mutatur, ut annos
dissimulet uiridi cortice tincta nucis :
tollere tum cura est albos a stirpe capillos 45
et faciem dempta pelle referre nouam.
at tu dum primi floret tibi temporis aetas
utere : non tardo labitur illa pede.
neu Marathum torque : puero quae gloria uicto est ?
in ueteres esto dura, puella, senes. 50

26 femini *Status ex Charisii locis infra citandis* 29 nec ψ
30 foueas ψ 35 at] ac *Baehrens* inueniet ψ: inuenit *A*
36 tumet ψ conserere *Heyne* 39 iuuant quae *V*: iuuātque *A*
41 iuuentas (s ab altera manu sup punctum) *A*: iuuentas *V* 43-46
habent Par. 43 tum (*prius*) *A*: nunc *Par.* tum (*posterius*)
tunc *A*: nunc *Par.* 44 dissimilet *A* 45 uellere *Cornelissen*
tum] tunc *A*: nunc *Par.* 46 dempta pelle *cum nouam arte*
cohaerent 49 neu *g*: seu *A*

TIBVLLI

parce precor tenero : non illi sontica causa est,
 sed nimius luto corpora tingit amor.
 uel miser absenti maestas quam saepe querellas
 conicit et lacrimis omnia plena madent !
 'quid me spernis?' ait. 'poterat custodia uinci : 55
 ipse dedit cupidis fallere posse deus.
 nota uenus furtiua mihi est, ut lenis agatur
 spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum ;
 et possum media quamuis obrepere nocte
 et strepitu nullo clam reserare fores. 60
 quid prosunt artes, miserum si spernit amantem
 et fugit ex ipso saeua puella toro ?
 uel cum promittit, subito sed perfida fallit,
 est mihi nox multis euigilanda malis.
 dum mihi uenturam fingo, quodcumque mouetur, 65
 illius credo tunc sonuisse pedes.'
 desistas lacrimare, puer : non frangitur illa,
 et tua iam fletu lumina fessa tument.
 oderunt, Pholoe, moneo, fastidia diui,
 nec prodest sanctis tura dedisse focis. 70
 hic Marathus quondam miseros ludebat amantes,
 nescius ultorem post caput esse deum ;
 saepe etiam lacrimas fertur risisse dolentis
 et cupidum ficta detinuisse mora :
 nunc omnes odit fastus, nunc displicet illi 75
 quaecumque opposita est ianua dura sera.
 at te poena manet, ni desinis esse superba.
 quam cupies uotis hunc reuocare diem !

51 sontica *habent Fr.* : sentita *AV* (*in huius margine manus alia*
sentita : in exemplari uno sentica) : sentica *ψ*, in *Cuiaciano* e in *o*
mutata 52 luto *ψ* : luteo *A* 57 lenis *g* : leuis *A* 58
 nec] ne *ψ* 61 prosunt *ψ* : possunt *A*

IX

QUID mihi, si fueras miseros laesurus amores,
 foedera per diuos, clam uiolanda, dabas?
 a miser, et si quis primo periuria celat,
 sera tamen tacitis Poena uenit pedibus.
 parcite, caelestes : aequum est impune licere 5
 numina formosis laedere uestra semel.
 lucra petens habili tauros adiungit aratro
 et durum terrae rusticus urget opus,
 lucra petituras freta per parentia uentis
 ducunt instabiles sidera certa rates : 10
 muneribus meus est captus puer. at deus illa
 in cinerem et liquidas munera uertat aquas.
 iam mihi persoluet poenas, puluisque decorem
 detrahet et uentis horrida facta coma ;
 uretur facies, urentur sole capilli, 15
 deteret inualidos et uia longa pedes.
 admonui quotiens 'auro ne pollue formam :
 saepe solent auro multa subesse mala.
 diuitiis captus si quis uiolauit amorem,
 asperaque est illi difficilisque Venus. 20
 ure meum potius flamma caput et pete ferro
 corpus et intorto uerbere terga seca.
 nec tibi celandi spes sit peccare paranti :
 scit deus, occultos qui uetat esse dolos.
 ipse deus tacito permisit fleuet ministro 25
 ederet ut multo libera uerba mero :

IX 3, 4 *habent Par.* 3 *est siquis Par.* 7-10 *habent Par.*
 9 *petituras Par. : petituros A* 18 *habent Fr.* 19 *diuitiis ψ :*
O uiciis AV 23, 24 *habent Par.* 23 *nec A : ne Par.*
celandi spes Par. : celanti fas A 24 *scit ψ : sit A : est Par.*
uetat Par. : uetet A 25 *leue AV quod ex len(a)e fort. profectum*
est uocis ministro interpretamento : multa coniecere uelut lena ψ : lingua
Rigler : fort. uina

TIBVLLI

ipse deus somno domitos emittere uocem
 iussit et inuitos facta tegenda loqui.
 haec ego dicebam : nunc me fleuisse loquentem,
 nunc pudet ad teneros procubuisse pedes. 30
 tunc mihi iurabas nullo te diuitis auri
 pondere, non gemmis, uendere uelle fidem,
 non tibi si pretium Campania terra daretur,
 non tibi si Bacchi cura Falernus ager.
 illis eriperes uerbis mihi sidera caeli 35
 lucere et pronas fluminis esse uias.
 quin etiam flebas : at non ego fallere doctus
 tergebam umentes credulus usque genas.
 quid faciam, nisi et ipse fores in amore puellae?
 sit precor exemplo sit leuis illa tuo. 40
 o quotiens, uerbis ne quisquam conscius esset,
 ipse comes multa lumina nocte tuli!
 saepe insperanti uenit tibi munere nostro
 et latuit clausas post adoperta fores.
 tum miser interii, stulte confisus amari : 45
 nam poteram ad laqueos cautior esse tuos.
 quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
 at me nunc nostri Pieridumque pudet.
 illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
 torreat et liquida delet amnis aqua. 50
 tu procul hinc absis, cui formam uendere cura est
 et pretium plena grande referre manu.
 at te qui puerum donis corrumpere es ausus
 rideat adsiduis uxor inulta dolis,

27, 28 *habent Par.* 31 te *g* : tibi *A* 35 eriperes *g* :
 eriperet *A* 36 pronas *Heyne* : puras *A* fulminis *g* : puras
 fulminis *vulg.* 39 faceres *ψ* : facerem *Cuiacianus* 40 sit (it
in ras.) *pr*^ecor exemplo *s*; *A* : sit precor exemplo *s*; *V* : sit uel sed
 . . . sit *ψ* 41 uobis *Statius* 44 et *ψ* : sed *A* clausas *g* :
 clausos *A* 45, 46 *habent Fr.* 45 tum *A* : o *Fr.* unde a
L. Mueller confixus *Fr.* amoris *ψ* recte ut uidetur 48 at uel
 ut *ψ* : et *A* 51, 52 *habent Par.* 51 sit procul a nobis formam
 cui u. c. e. *Par.*

et cum furtiuo iuuenem lassauerit usu, 55
 tecum interposita languida ueste cubet.
 semper sint externa tuo uestigia lecto
 et pateat cupidis semper aperta domus :
 nec lasciua soror dicatur plura bibisse
 pocula uel plures emeruisse uiros. 60
 illam saepe ferunt conuiuia ducere baccho,
 dum rota Luciferi prouocet orta diem :
 illa nulla queat melius consumere noctem
 aut operum uarias disposuisse uices.
 at tua perdidicit : nec tu, stultissime, sentis, 65
 cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
 tune putas illam pro te disponere crines
 aut tenues denso pectere dente comas ?
 istane persuadet facies, auroque lacertos
 uinciat et Tyrio prodeat apta sinu ? 70
 non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri,
 deuoueat pro quo remque domumque tuam.
 nec facit hoc uitio, sed corpora foeda podagra
 et senis amplexus culta puella fugit.
 huic tamen accubuit noster puer : hunc ego credam 75
 cum trucibus uenerem iungere posse feris.
 blanditiasne meas aliis tu uendere es ausus,
 tune aliis demens oscula ferre mea ?
 tum flebis, cum me uinctum puer alter habebit
 et geret in regno regna superba tuo. 80
 at tua tum me poena iuuat, Venerique merenti
 fixa notet casus aurea palma meos :
 HANC TIBI FALLACI RESOLVTVS AMORE TIBVLLVS
 DEDICAT ET GRATA SIS, DEA, MENTE ROGAT.

68 pectere *g* : pectore *A*   69 istane *scripsi* : ista *A*   73
 nec *ψ* : hec *A*   75 huic *ψ* : hunc *A*   81 tum *ψ* : dum *A*
 82 parma *Scaliger*

X

Qvis fuit, horrendos primus qui protulit enses?
 quam ferus et uere ferreus ille fuit!
 tum caedes hominum generi, tum proelia nata,
 tum breuior dirae mortis aperta uia est.
 an nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
 uertimus, in saeuas quod dedit ille feras?
 diuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt,
 faginus astabat cum scyphus ante dapes.
 non arces, non uallus erat, somnumque petebat
 securus uarias dux gregis inter oues.
 tunc mihi uita foret uulgi nec tristia nossem
 arma nec audissem corde micante tubam.
 nunc ad bella trahor, et iam quis forsitan hostis
 haesura in nostro tela gerit latere.
 sed patrii seruate Lares: aluistis et idem,
 cursarem uestros cum tener ante pedes.
 neu pudeat prisco uos esse e stipite factos:
 sic ueteris sedes incoluistis aui.
 tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
 stabat in exigua ligneus aede deus.
 hic placatus erat, seu quis libauerat uuam
 seu dederat sanctae spicea sarta comae:
 atque aliquis uoti compos liba ipse ferebat
 postque comes purum filia parua fauum.
 at nobis aerata, Lares, depellite tela,
 . . . . .
 hostiaque e plena rustica porcus hara.

X 1-10 *habent Par.* 3 tum c. *Par.*: tunc c. *A* 4 tum *A*:
 et *Par.* 5 forsitan et ille nichil m. *Par.* 8 aptabat *Par.*
 scyphus ψ : sciphus *habent Fr.*: (s)ciphus *Par.*: ciphus *A* dapes
A: merum *Par.* 9 sompnosque *Par.* 11 uulgi *A*: Valgi *Heyne*:
 facilis *Reid*: uigili *temptau* 15 fort. ut idem 18 ueteris ψ :
 ueteres *A* 21 uua *A*: unam *sed corr. V* 23 ipse *g*: ipsa *A*
 25 lacunam agnouerunt ψ

hanc pura cum ueste sequar myrtoque canistra
 uincta geram, myrto uinctus et ipse caput.
 sic placeam uobis: alius sit fortis in armis,
 sternat et aduersos Marte fauente duces, 30
 ut mihi potanti possit sua dicere facta
 miles et in mensa pingere castra mero.
 quis furor est atram bellis accersere Mortem?
 imminet et tacito clam uenit illa pede.
 non seges est infra, non uinea culta, sed audax 35
 Cerberus et Stygiae nauita turpis aquae:
 illic percussisque genis ustoque capillo
 errat ad obscuros pallida turba lacus.
 quin potius laudandus hic est quem prole parata
 occupat in parua pigra senecta casa! 40
 ipse suas sectatur oues, at filius agnos,
 et calidam fesso comparat uxor aquam.
 sic ego sim, liceatque caput candescere canis
 temporis et prisci facta referre senem.
 interea pax arua colat. pax candida primum 45
 duxit araturos sub iuga curua boues:
 pax aluit uites et sucos condidit uuae,
 funderet ut nato testa paterna merum:
 pace bidens uomerque nitent, at tristia duri
 militis in tenebris occupat arma situs.— 50
 rusticus e lucoque uehit, male sobrius ipse,
 uxorem plaustro progeniemque domum.—
 sed ueneris tunc bella calent, scissosque capillos
 femina, perfractas conqueriturque fores;

30 aduersos ψ : aduerso *A* 33-50 habent *Par.* 33 accersere
A: arcessere *Par.* 36 turpis ψ : puppis *A*: pupis et pauppis
Par. 37 percussisque *A*: perscissisque *Par.*: pertusisque
Livineius 39 quam potius *Par. g* 40 occulit *Par.* 46
 curua *A*: panda *Par.* 49 bidens uomerque *Par.*: uidens (*in*
nitens corr.) uomer *A*: nitent *Guyetus*: uitet et nitet *Par.*: uiderit *A*
 51 e lucoque . . . ipse ψ : elutoque . . . ipso *A* (e luco reuehit *Carrio*),
ante hunc uersum lacunam statuit Haupt

TIBVLLI

flet teneras subtusa genas : sed uictor et ipse 55
 flet sibi dementes tam ualuisse manus.
 at lasciuus Amor rixae mala uerba ministrat,
 inter et iratum lentus utrumque sedet.
 a lapis est ferrumque, suam quicumque puellam
 uerberat : e caelo deripit ille deos. 60
 sit satis e membris tenuem rescindere uestem,
 sit satis ornatus dissoluisse comae,
 sit lacrimas mouisse satis : quater ille beatus
 quo tenera irato flere puella potest.
 sed manibus qui saeuus erit, scutumque sudemque 65
 is gerat et miti sit procul a Venere.
 at nobis, Pax alma, ueni spicamque teneto,
 profluat et pomis candidus ante sinus.

LIBER SECVNDVS

I

Qvisqvis adest, faueat : fruges lustramus et agros,
 ritus ut a prisco traditus extat auo.
 Bacche, ueni, dulcisque tuis e cornibus uua
 pendeat, et spicis tempora cinge, Ceres.
 luce sacra requiescat humus, requiescat arator, 5
 et graue suspenso uomere cesset opus.
 soluite uincla iugis : nunc ad praesepia debent
 plena coronato stare boues capite.

55 obtusa *Scaliger* 60 deripit ψ : diripit *A* 61 rescindere
 ψ : perscindere *A* 68 profluat *g* : perfluat ψ : prefluat *A*

Albii Tybuli poetæ illustris liber primus explicit feliciter. Incipit de
 agri lustratione et uenerem inuocandam *R^{ca} A*

I 1 faueat *Scaliger* : ualeat *A* 5-14 habent *Par. cum inscrip-*
tione in secundo 7 nunc ad praesepia *sub Cottae nomine adfert*
scriptor 'de dubiis nominibus' Gr. Lat. (Keil) v, p. 587, 17 8 p. c.
 uertice stare boues *Par.*

omnia sint operata deo : non audeat ulla
lanificam pensis imposuisse manum. 10
uos quoque abesse procul iubeo, discedat ab aris,
cui tulit hesterna gaudia nocte Venus.
casta placent superis : pura cum ueste uenite
et manibus puris sumite fontis aquam.
cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras 15
uinctaque post olea candida turba comas.
di patrii, purgamus agros, purgamus agrestes :
uos mala de nostris pellite limitibus,
neu seges eludat messem fallacibus herbis,
neu timeat celeres tardior agna lupos. 20
tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
ingeret ardenti grandia ligna foco,
turbaque uernarum, saturi bona signa coloni,
ludet et ex uirgis extruet ante casas.
euentura precor : uiden ut felicibus extis 25
significet placidos nuntia fibra deos?
nunc mihi fumosos ueteris proferte Falernos
consulis et Chio soluite uincla cado.
uina diem celebrent : non festa luce madere
est rubor, errantes et male ferre pedes. 30
sed 'bene Messallam' sua quisque ad pocula dicat,
nomen et absentis singula uerba sonent.
gentis Aquitanae celeberrima triumphis
et magna intonsis gloria uictor auis,
huc ades aspiraue mihi, dum carmine nostro 35
redditur agricolis gratia caelitibus.

9 sint *g* : sunt *A* *Par.* 11 discedite ψ : fort. excidit post 10
distichon 13 pura cum mente *Par.* 22 ligna corr. ex
lingua *A* 23 saturi ψ : satiri *A* 24 arte ψ 29, 30
habent *Par.* 29 celebrant *Par.* nec *Par.* 34 auis
Scaliger : ades *A* 36 caelitibus ψ : celicibus *A*

TIBVLLI

rura cano rurisque deos. his uita magistris
 desueuit querna pellere glande famem :
 illi compositis primum docuere tigillis
 exiguam uiridi fronde operire domum : 40
 illi etiam tauros primi docuisse feruntur
 seruitium et plaustro supposuisse rotam.
 tum uictus abiere feri, tum consita pomus,
 tum bibit intriguas fertilis hortus aquas,
 aurea tum pressos pedibus dedit uua liquores 45
 mixtaque securo est sobria lymph a mero.
 rura ferunt messes, calidi cum sideris aestu
 deponit flauas annua terra comas.
 rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
 compleat ut dulci sedula melle fauos. 50
 agricola adsiduo primum satiatus aratro
 cantauit certo rustica uerba pede
 et satur arenti primum est modulatus auena
 carmen, ut ornatos diceret ante deos,
 agricola et minio suffusus, Bacche, rubenti 55
 primus inexperta duxit ab arte choros.
 huic datus a pleno memorabile munus ouili
 dux pecoris curtas auxerat hircus opes.
 rure puer uerno primum de flore coronam
 fecit et antiquis imposuit Laribus. 60
 rure etiam teneris curam exhibitura puellis
 molle gerit tergo lucida uellus ouis.
 hinc et femineus labor est, hinc pensa colusque,
 fusus et adposito pollice uersat opus :

37-50 *habent Par.* 37 rura colo (*uel colis*) *Par.* 38 glande
Par. : grande *A* uerbu querna . . . famem *Vergilio adsignat scriptor*
'de dubiis nominibus' Gr. Lat. (Keil), v, p. 580, 37 42 sup-
 posuisse *V Par.* : suppotuisse *A* 43, 44 tum *ter Par.* : tunc *ter*
A tunc insita *ψ fort. recte* 45 aurea *Par.* : antea *A* 49
 ingerit *Par.* : ingerat *A* 50 ut *Par.* : et *A* 54 diceret *g* :
 duceret *A* 57 hinc (= *hac de causa*) *Graef.* 58 yrcus
 hauxerat (*hyrcus auxerat man. alt.*) *hyrcus oues A* : curtas . . . opes
Waardenburg, fort. paruas (parcas S. Allen)

atque aliqua adsiduae tatrix operata minervae 65
 cantat, et a pulso tela sonat *latere*.
 ipse quoque inter agros interque armenta Cupido
 natus et indomitas dicitur inter equas.
 illic indocto primum se exercuit arcu :
 ei mihi, quam doctas nunc habet ille manus ! 70
 nec pecudes, uelut ante, petit : fixisse puellas
 gestit et audaces perdomuisse uiros.
 hic iuueni detraxit opes, hic dicere iussit
 limen ad iratae uerba pudenda senem :
 hoc duce custodes furtim transgressa iacentes 75
 ad iuuenem tenebris sola puella uenit
 et pedibus praetemptat iter suspensa timore,
 explorat caecas cui manus ante uias.
 a miseri, quos hic grauiter deus urget ! at ille
 felix, cui placidus leniter adflat Amor. 80
 sancte, ueni dapibus festis, sed pone sagittas
 et procul ardentes hinc precor abde faces.
 uos celebrem cantate deum pecorique uocate
 uoce : palam pecori, clam sibi quisque uocet.
 aut etiam sibi quisque palam : nam turba iocosa 85
 obstrepit et Phrygio tibia curua sono.
 iudite : iam Nox iungit equos, currumque sequuntur
 matris lasciuo sidera fulua choro,
 postque uenit tacitus furuis circumdatus alis
 Somnus et incerto Somnia nigra pede. 90

65 assidue *A* textis ψ minervae ψ : minervam *A* 66
 a pulso *Muretus* : appulso *A* : applauso ψ *uulg.* 67 agros *A* :
 greges *V* : apros *R. Klotz* : ipse interque greges ψ : ipse interque agnos
Otto 73 opes ψ : opus *A* 88 choro *g* : thoro *A* 89,
 90 habent *Par.* 89 postque uenit] accedit *Par.* furuis *g* :
 fuluis *A Par.*

II

DICAMVS bona uerba : uenit Natalis ad aras :
 quisquis ades, lingua, uir mulierque, faue.
 urantur pia tura focis, urantur odores
 quos tener e terra diuite mittit Arabs.
 ipse suos Genius adsit uisurus honores, 5
 cui decorent sanctas mollia sarta comas.
 illius puro destillent tempora nardo,
 atque satur libo sit madeatque mero,
 adnuat et, Cornute, tibi, quodcumque rogabis.
 en age (quid cessas? adnuit ille) roga. 10
 auguror, uxoris fidos optabis amores :
 iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
 nec tibi malueris, totum quaecumque per orbem
 fortis arat ualido rusticus arua boue,
 nec tibi, gemmarum quidquid felicibus Indis 15
 nascitur, Eoi qua maris unda rubet.
 uota cadunt : utinam strepitantibus aduolet alis
 flauaque coniugio uincula portet Amor,
 uincula quae maneant semper dum tarda senectus
 inducat rugas inficiatque comas. 20
 haec ueniat, Natalis, auis prolemque ministret,
 ludat et ante tuos turba nouella pedes.

III

RVRA meam, Cornute, tenent uillaeque puellam :
 ferreus est, heu heu, quisquis in urbe manet.

II 5 adsit genius ψ 7 destillent ψ : distillent *A* 9 Ce-
 rinthe ψ 13-16 habent *Par.* 13 ne (te) tibi quesieris *Par.*
 15 indis *Par.* : undis *A* 17 utinam *A* quod uix sanum : uidem
 ut ψ : cadant (*hoc* ψ) utinam! *Haupt* 19 uinculaq; *supra* q; *scr.*
 et *ab altera manu* *A* : uincula que et *V* *In u.* 20 deficit *V* usque *ar'*
 iii. 49 21 haec ueniat ψ : hic u. *A* : mallet haec ualeat uel eueniat
 quod coniecit *Housman*

III 1 Cerinthe ψ 2 eheu ψ

ipsa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
 uerbaque aratoris rustica discit Amor.
 o ego, cum aspicerem dominam, quam fortiter illic 5
 uersarem ualido pingue bidente solum
 agricolaeque modo curuum sectarer aratrum,
 dum subigunt steriles arua serenda boues!
 nec quereretur quod sol graciles exureret artus,
 laederet et teneras pussula rupta manus. 10
 paut et Admeti tauros formosus Apollo,
 nec cithara intonsae profueruntue comae,
 nec potuit curas sanare salubribus herbis:
 quidquid erat medicae uicerat artis amor. 14
 ipse deus solitus stabulis expellere uaccas 14^a
 . . . . .
 et miscere nouo docuisse coagula lacte, 14^b
 lacteus et mixtis obriguisset liquor. 14^c
 tunc fiscella leui detexta est uimine iunci, 15
 raraque per nexus est uia facta sero.
 o quotiens illo uitulum gestante per agros
 dicitur occurrens erubuisse soror!
 o quotiens ausae, caneret dum ualle sub alta,
 rumpere mugitu carmina docta boues! 20
 saepe duces trepidis petiere oracula rebus,
 uenit et a templis inrita turba domum:
 saepe horrere sacros doluit Latona capillos,
 quos admirata est ipsa nouerca prius.
 quisquis inornatumque caput crinesque solutos 25
 aspiceret, Phoebi quaereret ille comam.
 Delos ubi nunc, Phoebe, tua est, ubi Delphica Pytho?
 nempe Amor in parua te iubet esse casa.

3 laetos *g*   5 dum *Heyne*   10 pussula *habent Fr.*: pus-
 tula *A*   11 Admeti *g*: armenti *A*   14^a et 14^b coniuncta
 sine interuallo in *A*   14^c mixtis ψ : mixtus *A*   16 sero
habent Fr.   27 Pytho ψ : phito *A*

TIBVLLI

felices olim, Veneri cum fertur aperte
 servire aeternos non puduisse deos. 30
 fabula nunc ille est : sed cui sua cura puella est,
 fabula sit mauult quam sine amore deus.
 at tu, quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
 imperat ut nostra sint tua castra domo
 . . . . .
 ferrea non uenerem sed praedam saecula laudant : 35
 praeda tamen multis est operata malis.
 praeda feras acies cinxit discordibus armis :
 hinc cruor, hinc caedes mors propiorque uenit.
 praeda uago iussit geminare pericula ponto,
 bellica cum dubiis rostra dedit ratibus. 40
 praedator cupit immensos obsidere campos,
 ut multa innumera iugera pascat oue :
 cui lapis externus curae est, urbisque tumultu
 portatur ualidis mille columna iugis,
 claudit et indomitum moles mare, lentus ut intra 45
 neglegat hibernas piscis adesse minas.
 at mihi laeta trahant Samiae conuiuia testae
 fictaque Cumana lubrica terra rota.
 heu heu diuitibus uideo gaudere puellas :
 iam ueniant praedae, si Venus optat opes : 50
 ut mea luxuria Nemesis fluat utque per urbem
 incedat donis conspicienda meis.
 illa gerat uestes tenues, quas femina Coa
 texuit, auratas disposuitque uias :

31 cara ψ   33 es ψ : est A   post 34 lacunam agnouit
 Lachmann   35-42 habent Par.   36 est adoperta Par.
 38 morsque propinqua Par.   40 cum tribuit dubie bellica rostra
 rati Par.   41 obsidere Par. : obsistere A   42 ut Par. : et
 A   43 tumultu ψ : tumulti A : tumultus ψ : urbique tumultus
 nescio quis   45-48 habent Par.   45 claudat Par.   47 mihi Par. :
 tibi A Baehrens ante hunc uersum lacunam statuens   49 eheu d.
 Baehrens   50 rursus incipit V   53 gerat ψ : gerit A

illi sint comites fusci, quos India torret 55
 Solis et admotis inficit ignis equis :
 illi selectos certent praeberere colores
 Africa puniceum purpureumque Tyros.
 nota loquor : regnum ipse tenet, quem saepe coegit
 barbara gypsatos ferre catasta pedes. 60
 at tibi, dura seges, Nemesim quae abducis ab urbe,
 persoluat nulla semina Terra fide.
 et tu, Bacche tener, iucundae consitor uuae,
 tu quoque deuotos, Bacche, relinque lacus.
 haud impune licet formosas tristibus agris 65
 abdere : non tanti sunt tua musta, pater.
 o ualeant fruges, ne sint modo rure puellae :
 glans alat et prisco more bibantur aquae.
 glans aluit ueteres, et passim semper amarunt :
 quid nocuit sulcos non habuisse satos ? 70
 tunc, quibus aspirabat Amor, praebebat aperte
 mitis in umbrosa gaudia ualle Venus.
 nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
 ianua : si fas est, mos precor ille redi.
 75
 horrida uillosa corpora ueste tegant.
 nunc si clausa mea est, si copia rara uidendi,
 heu miserum, laxam quid iuuat esse togam ?
 ducite : ad imperium dominae sulcabitur agros :
 non ego me uinclis uerberibusque nego. 80

59 uana *Rosbach* loquor ψ : liquor *A* ille *Guyetus* quem
g : que *A* 60 gipsatos *habent Fr.* : bipsatos *A* 61 *inter-*
punxi ut dura seges pro uocatio accipiatur, cf. Journ. Philol. t. xxvi,
p. 188 Nemesim ψ : ne mesis *A* quae ψ : qui *A* abducis ψ :
 abducit *A* 62 terra *A* : certa ψ *uulg.* 68 et *addidit manus*
altera in A 74 et 76 *coniuncta sine intervallo in A* 78 iuuat
V: iuuet A

IV

Hic mihi seruitium uideo dominamque paratam :
 iam mihi, libertas illa paterna, uale.
 seruitium sed triste datur, teneorque catenis,
 et numquam misero uincla remittit Amor,
 et seu quid merui seu nil peccauimus, urit. 5
 uror, io, remoue, saeua puella, faces.
 o ego ne possim tales sentire dolores,
 quam mallet in gelidis montibus esse lapis,
 stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
 naufraga quam uasti tunderet unda maris ! 10
 nunc et amara dies et noctis amarior umbra est :
 omnia nam tristi tempora felle madent.
 nec prosunt elegi nec carminis auctor Apollo :
 illa caua pretium flagitat usque manu.
 ite procul, Musae, si non prodestis amanti : 15
 non ego uos, ut sint bella canenda, colo,
 nec refero Solisque uias et qualis, ubi orbem
 compleuit, uersis Luna recurrit equis.
 ad dominam faciles aditus per carmina quaero :
 ite procul, Musae, si nihil ista ualent. 20
 at mihi per caedem et facinus sunt dona paranda,
 ne iaceam clausam flebilis ante domum :
 aut rapiam suspensa sacris insignia fanis :
 sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
 illa malum facinus suadet dominamque rapacem 25
 dat mihi : sacrilegas sentiat illa manus.
 o pereat quicumque legit uiridesque smaragdos
 et niueam Tyrio murice tingit ouem.

IV 1 Hic ψ: Sic A: Ic V   2 paterna g: paterue A   4
 remittit ψ: remittet A   5 nil Heinsius: quid A   7 possem ψ
 10 uasti g: om. A: uitrei (V) supra lin. addito ab altera manu: Libyci
 temptaui   11, 12 habent Par.   12 nam A: nunc Par.: iam ψ
 fort. recte   17 et qualis ψ: equalis A   orbem ψ: urbem A et A prima
 manu V   27-30 habent Par.

addit avaritiae causas et Coa puellis
 uestis et e Rubro lucida concha mari. 30
 haec fecere malas : hinc clauim ianua sensit
 et coepit custos liminis esse canis.
 sed pretium si grande feras, custodia uicta est
 nec prohibent clauēs et canis ipse tacet.
 heu quicumque dedit formam caelestis auarae, 35
 quale bonum multis attulit ille malis !
 hinc fletus rixaeque sonant, haec denique causa
 fecit ut infamis nunc deus erret Amor.
 at tibi, quae pretio uictos excludis amantes,
 eripiant partas uentus et ignis opes : 40
 quin tua tunc iuuenes spectent incendia laeti,
 nec quisquam flammae sedulus addat aquam.
 seu ueniet tibi mors, nec erit qui lugeat ullus
 nec qui det maestas munus in exsequias.
 at bona quae nec auara fuit, centum licet annos 45
 uixerit, ardentem flebitur ante rogam :
 atque aliquis senior ueteres ueneratus amores
 annua constructoserta dabit tumulo
 et 'bene' discedens dicet 'placideque quiescas,
 terraque securae sit super ossa leuis.' 50
 uera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera ?
 illius est nobis lege colendus amor.
 quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
 ite sub imperium sub titulumque, Lares.
 quidquid habet Circe, quidquid Medea ueneni, 55
 quidquid et herbarum Thessala terra gerit,

29 addit *scripsi* : hic dat *A* : hinc dat *ψ* : prebet avaritiae causas
 pretiosa potentum *Par.* Coa *ψ* : choa *A* 31 *Charisius p. 126*
 4 *K.* 'Clauim *Tibullus* : hinc clauim ianua sensit' : clauem *A* 33
 uicta *g* : incerta *A* 36 abdidit *ψ* ille *g* : ipse *A* 38
 nunc *Broukhusius* : hic *A* : sic *Heinsius* erret *Broukhusius* :
 esset *A* 40 partas *g* : portas *A* 44 exequias *g* : obse-
 quias *A* 55 quidquid h. *V* : quidquam h. *A*

TIBVLLI

et quod, ubi indomitis gregibus Venus adflat amores,
 hippomanes cupidae stillat ab inguine equae,
 si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
 mille alias herbas misceat illa, bibam. 60

V

PHOEBE, faue : nouus ingreditur tua templa sacerdos :
 huc age cum cithara carminibusque ueni.
 nunc te uocales impellere pollice chordas,
 nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
 ipse triumphali deuinctus tempora lauro, 5
 dum cumulant aras, ad tua sacra ueni.
 sed nitidus pulcherque ueni : nunc indue uestem
 sepositam, longas nunc bene pecte comas,
 qualem te memorant Saturno rege fugato
 uictori laudes concinuisse Ioui. 10
 tu procul euentura uides, tibi deditus augur
 scit bene quid fati prouida cantet auis ;
 tuque regis sortes, per te praesentit haruspex,
 lubrica signauit cum deus exta notis ;
 te duce Romanos numquam frustrata Sibylla, 15
 abdita quae senis fata canit pedibus.
 Phoebe, sacras Messalinum sine tangere chartas
 uatis, et ipse precor quid canat illa doce.
 haec dedit Aeneae sortes, postquam ille parentem
 dicitur et raptos sustinuisse Lares 20
 nec fore credebat Romam, cum maestus ab alto
 Ilion ardentes respiceretque deos.

59 modo *g* : non *A*

60 malas herbas *Burmman*

V 3 uocales *habent Fr.* (cf. 78) 4 meas *A* : *pias temptauit* :
 nouas *Vahlen* : meas *seruat Cartault uu.* 3-4 *post u.* 10 *reiectionis*
 11 deditus *ψ* : debitus *A* 18 quid *ψ* : quos *A* *mire* : *unde*
 euentus *pro* ipse precor *temptauit* : euentusque precor *S. Allen* 20
 raptos *ψ* : captos *A* Lares] deos *Housman* 22 deos] Lares
Housman

(Romulus aeternae nondum formauerat urbis
 moenia, consorti non habitanda Remo ;
 sed tunc pascebant herbosa Palatia uaccae 25
 et stabant humiles in Iouis arce casae.
 lacte madens illic suberat Pan ilicis umbrae
 et facta agresti lignea falce Pales,
 pendebatque uagi pastoris in arbore uotum,
 garrula siluestri fistula sacra deo, 30
 fistula cui semper decrescit harundinis ordo :
 nam calamus cera iungitur usque minor.
 at qua Velabri regio patet, ire solebat
 exiguus pulsa per uada linter aqua.
 illa saepe gregis diti placitura magistro 35
 ad iuuenem festa est uecta puella die,
 cum qua fecundi redierunt munera ruris,
 caseus et niueae candidus agnus ouis.)
 'Impiger Aenea, uolitantis frater Amoris,
 Troica qui profugis sacra uehis ratibus, 40
 iam tibi Laurentes adsignat Iuppiter agros,
 iam uocat errantes hospita terra Lares.
 illic sanctus eris cum te ueneranda Numici
 unda deum caelo miserit indigetem.
 ecce super fessas uolitat Victoria puppes ; 45
 tandem ad Troianos diua superba uenit.
 ecce mihi lucent Rutulis incendia castris :
 iam tibi praedico, barbare Turne, necem.
 ante oculos Laurens castrum murusque Lauini est
 Albaque ab Ascanio condita Longa duce. 50
 te quoque iam uideo, Marti placitura sacerdos
 Ilia, Vestales deseruisse focos,

34 pulsa ψ : pulla *A* linter *habent Fr.* 35 illa *g*: illac
Rosbach fort. recte: illaque *A* diti ψ : ditis *A* 39 *in hoc*
uersu noua elegia incipit in A 43 uenerande *L. Mueller* 47
 Rutulis ψ : rutilis *A* 49 castrum ψ : castris *A* 51 *fort.*
 paritura

concubitusque tuos furtim uittasque iacentes
 et cupidi ad ripas arma relictā dei.
 carpite nunc, tauri, de septem montibus herbas 55
 dum licet: hic magnae iam locus urbis erit.
 Roma, tuum nomen terris fatale regendis,
 qua sua de caelo prospicit arua Ceres,
 quaque patent ortus et qua fluitantibus undis
 Solis anhelantes abluit amnis equos. 60
 Troia quidem tunc se mirabitur et sibi dicet
 uos bene tam longa consuluisse uia.
 uera cano: sic usque sacras innoxia laurus
 uescar, et aeternum sit mihi uirginitas.
 haec cecinit uates et te sibi, Phoebe, uocauit, 65
 iactauit fusas et caput ante comas.—
 quidquid Amalthea, quidquid Marpesia dixit
 Herophile, Phyto Graia quod admonuit,
 quaque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes
 portarat sicco pertuleratque sinu— 70
 haec fore dixerunt belli mala signa cometen,
 multus ut in terras deplueretque lapis.
 atque tubas atque arma ferunt strepitantia caelo
 audita et lucos praecinuisse fugam:

53 uittasque ψ: uittasque A 59 tepent *temptauī*: rubent
 S. Allen 62 longa . . . uia ψ: longam . . . uiam A 64
 uescar ψ: noscar A 67 70 *neque cum praecedentibus neque cum
 sequentibus satis apte cohaerentes ad u. 16 pertinere contendī Journ.
 Philol. xxvi, pp. 189, 190* 68 Herophile ψ: Heriphile A Phyto
 Huschke: phebo A Graia Lachmann: grata A: si Phoebo grata
seruaueris, post dixit interpungas 69 quaque scripsi: quodque
 A: quasque ψ Aniena ψ: Albana A *natum ex interpretamento*
 Albunea Tiburs ψ: tiberis A 70 portarat *monente H.
 Belling scripsi cum antea raptarat temptassem: portarit A* pertule-
ratque scripsi: pertuleritque ψ: perlueritque A 71 hae ψ, sine
necessitate cum haec et neutro et feminino genere dici possit cometē
 A (cometem V) 72 ut ψ: et A deplueretque ψ: depluerit-
 que A *disputauī de loco incertissimo 'Selections from Tibullus' pp.
 218 sq. coniectura haec periclitans* haec f. dixerunt, belli mala signa,
 cometae, in terras multus deplueratque lapis: multus et in terras
 depluit usque lapis Baehrens

ipsum etiam Solem defectum lumine uidit 75
 iungere pallentes nubilus annus equos :
 et simulacra deum lacrimas fudisse tepentes
 fataque uocales praemonuisse boues.
 haec fuerant olim : sed tu iam mitis, Apollo,
 prodigia indomitis merge sub aequoribus, 80
 et succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
 omine quo felix et sacer annus erit.
 laurus ubi bona signa dedit, gaudete coloni ;
 distendet spicis horrea plena Ceres,
 oblitus et musto feriet pede rusticus uuas, 85
 dolia dum magni deficientque lacus :
 ac madidus baccho sua festa Palilia pastor
 concinet : a stabulis tunc procul este lupi.
 ille leuis stipulae sollemnis potus aceruus
 accendet, flammas transilietque sacras. 90
 et fetus matrona dabit, natusque parenti
 oscula comprehensis auribus eripiet,
 nec taedebit auum paruo aduigilare nepoti
 balbaque cum puero dicere uerba senem.
 tunc operata deo pubes discumbet in herba, 95
 arboris antiquae qua leuis umbra cadit,
 aut e ueste sua tendent umbracula sertis
 uincta, coronatus stabit et ipse calix.
 at sibi quisque dapes et festas extruet alte
 caespitibus mensas caespitibusque torum. 100
 ingeret hic potus iuuenis maledicta puellae,
 postmodo quae uotis inrita facta uelit :

75 sq. post 78 transponebat Rigler haud scio an recte 76 annus
 ψ : amnis A 79 fuerint ψ fort. recte 81 et g : ut A :
 quod seruari poterit si crepitat (ψ) legas 82 satur Cornelissen
 eat ψ 92 comprehensis ψ : compressis A 94 puero V :
 puro A 95 operata g : operata A (et supra scripto) : et operata V
 99 extruet ψ : extruat A

TIBVLLI

nam ferus ille suae plorabit sobrius idem
 et se iurabit mente fuisse mala.
 pace tua pereant arcus pereantque sagittae, 105
 Phoebe, modo in terris erret inermis Amor.
 ars bona: sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
 heu heu quam multis ars dedit ista malum!
 et mihi praecipue, iaceo cum saucius annum
 et (faueo morbo cum iuuat ipse dolor) 110
 usque cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
 uerba potest iustos aut reperire pedes.
 at tu, nam diuum seruat tutela poetas,
 praemoneo, uati parce, puella, sacro,
 ut Messalinum celebrem, cum praemia belli 115
 ante suos currus oppida uicta feret,
 ipse gerens laurus: lauro deuinctus agresti
 miles 'io' magna uoce 'trumphe' canet.
 tunc Messalla meus pia det spectacula turbae
 et plaudat curru praetereunte pater. 120
 adnue: sic tibi sint intonsi, Phoebe, capilli,
 sic tua perpetuo sit tibi casta soror.

VI

CASTRA Macer sequitur: tenero quid fiet Amori?
 sit comes et collo fortiter arma gerat?
 et seu longa uirum terrae uia seu uaga ducent
 aequora, cum telis ad latus ire uolet?
 ure, puer, quaeso, tua qui ferus otia liquit, 5
 atque iterum erronem sub tua signa uoca.
 quod si militibus parces, erit hic quoque miles,
 ipse leuem galea qui sibi portet aquam.

104 *post hunc uersum non nulla intercidisse suspicatus est Baehrens*
 108 *eheu* ψ   109 *iaceo* ψ: *taceo* *A*   110 *interpunxi* cum]
dum Statius   116 *feret* *g*: *ferent* *A*   117 *lauros* *g*   120
parens *g*   122 *perpetua* *A*

castra peto, ualeatque Venus ualeantque puellae :
 et mihi sunt uires et mihi laeta tuba est. 10
 magna loquor, sed magnifice mihi magna locuto
 excutiunt clausae fortia uerba fores.
 iuraui quotiens rediturum ad limina numquam !
 cum bene iuraui, pes tamen ipse redit.
 acer Amor, fractas utinam tua tela sagittas, 15
 si licet, extinctas aspiciamque faces !
 tu miserum torques, tu me mihi dira precari
 cogis et insana mente nefanda loqui.
 iam mala finissem leto, sed credula uitam
 spes fouet et fore cras semper ait melius. 20
 spes alit agricolas, spes sulcis credit aratis
 semina quae magno faenore reddat ager :
 haec laqueo uolucres, haec captat harundine pisces,
 cum tenues hamos abdidit ante cibus :
 spes etiam ualida solatur compede uinctum : 25
 crura sonant ferro, sed canit inter opus :
 spes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa.
 ei mihi, ne uincas, dura puella, deam.
 parce, per immatura tuae precor ossa sororis :
 sic bene sub tenera parua quiescat humo. 30
 illa mihi sancta est, illius dona sepulcro
 et madefacta meis sarta feram lacrimis,
 illius ad tumulum fugiam supplexque sedebo
 et mea cum muto fata querar cinere.
 non feret usque suum te propter flere clientem : 35
 illius ut uerbis, sis mihi lenta ueto,
 ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
 maestaque sopitae stet soror ante torum,

VI 10 *laeta scripsi* : facta *A* 16 si licet ψ : scilicet *A* 19-
 26 *habent Par.* 19 finirent multi leto mala credula uitam *Par.*
 20 et melius cras fore semper agit *Par.* 21, 22 *habent Fr.*
 21 credita ratis *Fr.* 22 foenore reddit *Fr.* 32 feram ψ : ferant
A 36 ut *delet Rigler* 38 sopitae *habent Fr.*

TIBVLLI LIB. II. VI

qualis ab excelsa praeceps delapsa fenestra
 uenit ad infernos sanguinolenta lacus. 40
 desino, ne dominae luctus renouentur acerbi :
 non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
 nec lacrimis oculos digna est foedare loquaces :
 lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
 lena necat miserum Phryne furtimque tabellas 45
 occulto portans itque reditque sinu :
 saepe, ego cum dominae dulces a limine duro
 agnosco uoces, haec negat esse domi :
 saepe, ubi nox mihi promissa est, languere puellam
 nuntiat aut aliquas extimuisse minas. 50
 tunc morior curis, tunc mens mihi perdita fingit,
 quisue meam teneat, quot teneatue modis :
 tunc tibi, lena, precor diras : satis anxia uiuas,
 mouerit e uotis pars quotacumque deos.

45 necat ψ : uetat *A*
 itque *g* : tuncque *A*

Phryne *uel* recipi ψ : phirne *A*
 47 duro ψ : diro *A*

46

LIBER TERTIVS
(LYGDAMI ALIORVMQVE)
LYGDAMI ELEGIAE

1

MARTIS Romani festae uenere kalendae
 (exoriens nostris hic fuit annus auis),
 et uaga nunc certa discurrunt undique pompa
 perque uias urbis munera perque domos.
 dicite, Pierides, quonam donetur honore 5
 seu mea, seu fallor, cara Neaera tamen.
 ‘carmine formosae, pretio capiuntur auarae :
 gaudeat, ut digna est, uersibus illa nouis.
 lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
 pumex et canas tondeat ante comas, 10
 summaque praetexat tenuis fastigia chartae
 indicet ut nomen littera facta tuum,
 atque inter geminas pingantur cornua frontes :
 sic etenim comptum mittere oportet opus.’
 per uos, auctores huius mihi carminis, oro 15
 Castaliamque umbram Pieriosque lacus,
 ite domum cultumque illi donate libellum,
 sicut erit : nullus defluat inde color.
 illa mihi referet, si nostri mutua cura est,
 an minor, an toto pectore deciderim. 20

Liber explicit secundus. Incipit tertius ad Neeram Amasiam suam
 R^{ca} A

I 7-14 cum Mureto Musis dedi 7 precio capiuntur auari Par.
 8 nouis scripsi : meis A : tuis Muretus 10 pumex et ψ : pumicet
 et A 11 praetexat g : protexit A carte A 12 picta Liuiueius
 tuum] meum ψ uulg. 15 per uos g : paruos A 16 umbram
 g : umbrosam A 20 an maneam ψ

LYGDAMI ELEGIAE

sed primum meritam larga donate salute
 atque haec submisso dicite uerba sono :
 'haec tibi uir quondam, nunc frater, casta Neaera,
 mittit et accipias munera parua rogat,
 teque suis iurat caram magis esse medullis, 25
 siue sibi coniunx siue futura soror :
 sed potius coniunx : huius spem nominis illi
 auferet extincto pallida Ditis aqua.'

II

QVI primus caram iuueni carumque puellae
 eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
 durus et ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
 uiuere et erepta coniuge qui potuit.
 non ego firmus in hoc, non haec patientia nostro 5
 ingenio : frangit fortia corda dolor.
 nec mihi uera loqui pudor est uitaeque fateri,
 tot mala perpessae, taedia nata meae.
 ergo cum tenuem fuero mutatus in umbram
 candidaque ossa supra nigra fauilla teget, 10
 ante meum ueniat longos incompta capillos
 et fleat ante meum maesta Neaera rogam.
 sed ueniat carae matris comitata dolore :
 maereat haec genero, maereat illa uiro.
 praefatae ante meos manes animamque recentem 15
 perfusaeque pias ante liquore manus,
 pars quae sola mei superabit corporis, ossa
 incinctae nigra candida ueste legent,
 et primum annoso spargent collecta lyaeo,
 mox etiam niueo fundere lacte parent, 20

21 meritam g: meritum A   26 sibi g: tibi A
 II 1, 2 habent Fr.   5 in A patien tantum a prima manu
 tia ñro ab altera erasis post en III uel IV litteris et nota quae super en
 steterat: patientia nostro V: patiemur et aequo ψ   6 frangit
 fortia corda dolor habent Par.   7 est g: om. A   10 supra A:
 super g fort. recte   15 recentem scripsi: rogate A: precatae g

post haec carbaseis umorem tollere uelis
 atque in marmorea ponere sicca domo.
 illic quas mittit diues Panchaia merces
 Eoque Arabes, diues et Assyria,
 et nostri memores lacrimae fundantur eodem : 25
 sic ego componi uersus in ossa uelim.
 sed tristem mortis demonstret littera causam
 atque haec in celebri carmina fronte notet :
 LYGDAMVS HIC SITVS EST: DOLOR HVIC ET CVRA
 NEAERAE,
 CONIVGIS EREPTAE, CAVSA PERIRE FVIT. 30

III

QVID prodest caelum uotis implesse, Neaera,
 blandaque cum multa tura dedisse prece,
 non ut marmorei prodirem e limine tecti,
 insignis clara conspicuusque domo,
 aut ut multa mei renouarent iugera tauri 5
 et magnas messes terra benigna daret,
 sed tecum ut longae sociarem gaudia uitae
 inque tuo caderet nostra senecta sinu,
 tunc cum permenso defunctus tempore lucis
 nudus Lethaea cogerer ire rate? 10
 nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
 aruaque si findant pinguia mille boues?
 quidue domus prodest Phrygiis innixa columnis,
 Taenare siue tuis, siue Caryste tuis,
 et nemora in domibus sacros imitantia lucos 15
 aurataeque trabes marmoreumque solum?

21 uelis ψ : uentis *A*   23 illuc ψ *fort. recte*   23, 24 diues
bis uix sanum : pinguis et *A*. ψ *fort. recte*   29 cura ψ : cā (= causa)
A   Neerae ψ : neera *A*
 III 7 sociarem *g* : sociarent *A*   9 permensae ψ 11-13
habent Par.   11 Quid prodesse potest pondus graue d. a. *Par.*
 14 cariste ψ : thariste *A*   16-22 *habent Par.*

LYGDAMI ELEGIAE

quidue in Erythraeo legitur quae litore concha
 tinctaque Sidonio murice lana iuuat,
 et quae praeterea populus miratur? in illis
 inuidia est: falso plurima uulgus amat. 20
 non opibus mentes hominum curaeque leuantur:
 nam Fortuna sua tempora lege regit.
 sit mihi paupertas tecum iucunda, Neaera:
 at sine te regum munera nulla uolo.
 o niueam quae te poterit mihi reddere lucem! 25
 o mihi felicem terque quaterque diem!
 at si, pro dulci reditu quaecumque uouentur,
 audiat auersa non meus aure deus,
 nec me regna iuuant nec Lydius aurifer amnis
 nec quas terrarum sustinet orbis opes. 30
 haec alii cupiant; liceat mihi paupere cultu
 securo cara coniuge posse frui.
 adsis et timidis faueas, Saturnia, uotis,
 et faueas concha, Cypria, uecta tua.
 aut si fata negant reditum tristesque sorores, 35
 stamina quae ducunt quaeque futura canunt,
 me uocet in uastos amnes nigramque paludem
 diues in ignaua luridus Orcus aqua.

IV

DI meliora ferant, nec sint mihi somnia uera,
 quae tulit hesterni pessima nocte quies.

17 legitur qu(a)e *Par.*: legiturq; in *A* 20 inuidia est *Par.*:
 inuida quae *A* 21, 22 habent *Fr.* 21 hominum *Fr. Par.*:
 homini *A* 22 nam *A Par.*: nec *Fr.* regit *Par.*: gerit *A Fr.*
 24 at *g*: et *A* 28 auersa ψ : aduersa *A* 29-32 habent
Par. 29 non me *Par.* lidius aurifer amnis habent *Fr.*: lidius
 etiam *A Par.* 32 securo uitae munere p. f. *Par.* 35 tripli-
 cesque *S. Allen coll. Ou. Met. viii. 452 sq.* 36 canunt *Heinsius*:
 neunt *A soloece* 38 diues merito suspectum luridus Orcus
 habent *Fr.*

ite procul, uani, falsumque auertite uisum :
 desinite in nobis quaerere uelle fidem.
 diui uera monent, uenturae nuntia sortis 5
 uera monent Tuscis exta probata uiris :
 somnia fallaci ludunt temeraria nocte
 et pauidas mentes falsa timere iubent?
 et †natum maturast† hominum genus omina noctis
 farre pio placant et saliente sale? 10
 et tamen, utcumque est, siue illi uera moneri,
 mendaci somno credere siue solent,
 efficiat uanos noctis Lucina timores
 et frustra immeritum pertimuisse uelit,
 si mea nec turpi mens est obnoxia facto 15
 nec laesit magnos impia lingua deos.
 iam Nox aetherium nigris emensa quadrigis
 mundum caeruleo lauerat amne rotas,
 nec me sopierat menti deus utilis aegrae :
 Somnus sollicitas deficit ante domos. 20
 tandem, cum summo Phoebus prospexit ab ortu,
 pressit languentis lumina sera quies.
 hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
 est uisus nostra ponere sede pedem.
 non illo quicquam formosius ulla priorum 25
 aetas, humanum nec uidet ulla domus.
 intonsi crines longa ceruice fluebant,
 stillabat Syrio myrrhea rore coma.

IV 3, 4 *post 16 reponeram* : uanum ψ nobis *Guyetus* : uotis *A*
 7, 8 *habent Fr. Par.* 9 *natum in curas uel uanum metuens uel uatum*
metuens ψ 11 *monenti g haud scio an recte* 12 *solent scripsi* :
uolent A 14 *pertinuisse A man. prima* 17 *aetherium ψ* :
ethereum A emensa ψ : emersa *A* 19 *sopierat habent Fr.*
menti sopor utilis egre est habent Par. 21 *summo . . . ab Oeta*
Markland 26 *humanum (id est hominum) A* : heroum nec tulit
(melius dedit) Lachmann ulla domus *Lachmann* : illud opus *A*
 28 *Syrio ψ* : tyrio *A, cf. vi. 63* myrrea *g* : mirtha *A*

LYGDAMI ELEGIAE

candor erat qualem praefert Latonia Luna,
 et color in niueo corpore purpureus,
 ut iuueni primum uirgo deducta marito
 inficitur teneras ore rubente genas,
 et cum contexunt amarantis alba puellae
 lilia et autumnio candida mala rubent.
 ima uidebatur talis inludere palla :
 namque haec in nitido corpore uestis erat.
 artis opus rarae, fulgens testudine et auro
 pendebat laeua garrula parte lyra.
 hanc primum ueniens plectro modulatus eburno
 felices cantus ore sonante dedit :
 sed postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
 edidit haec dulci tristitia uerba modo :
 ‘salue, cura deum : casto nam rite poetae
 Phoebusque et Bacchus Pieridesque fauent :
 sed proles Semelae Bacchus doctaeque sorores
 dicere non norunt quid ferat hora sequens :
 at mihi fatorum leges aeuique futuri
 euentura pater posse uidere dedit.
 quare ego quae dico non fallax accipe uates
 quamque deus uero Cynthius ore ferar.
 tantum cara tibi quantum nec filia matri,
 quantum nec cupido bella puella uiro,
 pro qua sollicitas caelestia numina uotis,
 quae tibi securos non sinit ire dies
 et, cum te fusco Somnus uelauit amictu,
 uanum nocturnis fallit imaginibus,
 carminibus celebrata tuis formosa Neaera
 alterius mauult esse puella uiri,

33 aut cum ψ
 tristi dulcia A

41 loqui A

45 semele A

42 dulci tristitia Broukhusius :

47 euique A : cuique V

50 quamque scripsi *Classical Quarterly* t. vi, p. 40 : quidque A : quod-
 que g uulg. ferar scripsi : ferat A : feram Broukhusius uulg.

diuersasque suas agitat mens impia curas,
 nec gaudet casta nupta Neaera domo. 60
 a crudele genus nec fidum femina nomen!
 a pereat, didicit fallere si qua uirum.
 sed flecti poterit: mens est mutabilis illis:
 tu modo cum multa bracchia tende prece.
 saeuus Amor docuit ualidos temptare labores, 65
 saeuus Amor docuit uerbera posse pati.
 me quondam Admeti niueas pauisse iuuenas
 non est in uanum fabula ficta iocum:
 tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora
 nec similes chordis reddere uoce sonos, 70
 sed perlucenti cantum meditabar auena
 ille ego Latonae filius atque Iouis.
 nescis quid sit amor, iuuenis, si ferre recusas
 immitem dominam coniugiumque ferum.
 ergo ne dubita blandas adhibere querellas: 75
 uincuntur molli pectora dura prece.
 quod si uera canunt sacris oracula templis,
 haec illi nostro nomine dicta refer:
 hoc tibi coniugium promittit Delius ipse;
 felix hoc alium desine uelle uirum.' 80
 dixit, et ignauus defluxit corpore somnus.
 a ego ne possim tanta uidere mala.
 nec tibi crediderim uotis contraria uota
 nec tantum crimen pectore inesse tuo.

59 suis *Muretus*: tuis *Lipsius* 60 neaera *g*: nerea *A*
 63 mens est mutabilis illis *habent Par.* 64 prece *ψ*: fide *A*
 65 *habuit F* (*uetus fragmentum Cuiacii quod hic uidetur incepisse*: *om.*
A: saeuus amor docuit dominae fera uerba minantis *Cuiacianus*
 ualidos] uarios *L. Mueller* labores] leones *Huschke* 66 *habent*
Fr. posse *A Fr.*: saeua *F* 69 canora *ψ* 71 cantus
Plant(iniana editio) fort. *F*: cantu in cantus *mutatum Cuiacianus*
 76 *habent Par.* 80 hoc *F teste Scaligero in castigationibus et*
Plant. in contextu: ac *A Cuiacianus cuius lectionem Scaliger in marg.*
Plant. adscripsit 81 corpore *A Cuiacianus Plant.*: pectore *ψ*

LYGDAMI ELEGIAE

nam te nec uasti genuerunt aequora ponti 85
 nec flammam uoluens ore Chimaera fero
 nec canis anguina redimitus terga caterua,
 cui tres sunt linguae tergeminumque caput,
 Scyllaque uirgineam canibus succincta figuram,
 nec te conceptam saeua leaena tulit, 90
 barbara nec Scythiae tellus horrendaue Syrtis;
 sed culta et duris non habitanda domus
 et longe ante alias omnes mitissima mater
 isque pater quo non alter amabilior.
 haec deus in melius crudelia somnia uertat 95
 et iubeat tepidos inrita ferre Notos.

V

Vos tenet, Etruscis manat quae fontibus unda,
 unda sub aestiuum non adeunda Canem,
 nunc autem sacris Baiarum proxima lymphis,
 cum se purpureo uere remittit humus.
 at mihi Persephone nigram denuntiat horam: 5
 immerito iuueni parce nocere, dea.
 non ego temptaui nulli temeranda uirorum
 audax laudandae sacra docere deae,
 nec mea mortiferis infecit pocula sucis
 dextera nec cuiquam trita uenena dedit, 10
 nec nos sacrilegos templis admouimus ignes,
 nec cor sollicitant facta nefanda meum,

87 canis anguina *scripsi*: canis anguinea *g Cuiacianus Plant.*: con-
 sanguinea *A* 89 succincta *F*: submixta *A Cuiacianus* 92
 diris *Plant.* 96 irrita *ψ Plant.*: impia *A Cuiacianus*

V 1 Vos *g Plant.*: Os *V*: Nos *A* 3 proxima *Scioppius*:
 maxima *A Plant.* 7 uirorum *ψ*: deorū uirorum *Cuiacianus (cf.*
Scaligerum in castig.): deorum *A Plant. (et, ut suspicor, F)*:
 piorum *ψ* 8 celandae *ψ* 10 trita *F teste Scaligero in*
castigg.: certa *A Plant. Cuiacianus* 11 sacrilegos *g Plant.*:
 sacrilegis *A*: sacrilegi *Cuiacianus cetera ut A* admouimus *g*
Plant.: amouimus *A* ignes *g Plant.*: egros *A* 12 *Par.*
 habent sollicitant pectus facta nefanda reum facta] furta *Baehrens*

nec nos insanae meditantes iurgia mentis
 impia in aduersos soluimus ora deos.
 et nondum cani nigros laesere capillos, 15
 nec uenit tardo curua senecta pede.
 natalem primo nostrum uidere parentes,
 cum cecidit fato consul uterque pari.
 quid fraudare iuuat uitem crescentibus uuis
 et modo nata mala uellere poma manu? 20
 parcite, pallentes undas quicumque tenetis
 duraque sortiti tertia regna dei.
 Elysios olim liceat cognoscere campos
 Lethaeamque ratem Cimmeriosque lacus,
 cum mea rugosa pallebunt ora senecta 25
 et referam pueris tempora prisca senex.
 atque utinam uano nequiquam terrear aestu!
 languent ter quinos sed mea membra dies.
 at uobis Tuscae celebrantur numina lymphae
 et facilis lenta pellitur unda manu. 30
 uiuite felices, memores et uiuite nostri,
 siue erimus seu nos fata fuisse uelint.
 interea nigras pecudes promittite Diti
 et niuei lactis pocula mixta mero.

VI

CANDIDE Liber ades: sic sit tibi mystica uitis
 semper, sic hedera tempora uincta feras:
 aufer et ipse meum patera medicante dolorem:
 saepe tuo cecidit munere uictus Amor.

13 meditantes *g Plant.*: meditantis *A* 15, 16 habent *Par.*
 15 sepe quidem cani *Par.* 16 nec uenit tacito *Par.* 19,
 20 habent *Fr. Par.* 27 nequicquam ψ : necquicquam *A* 29
 at uobis *g*: at nobis *Cuiacianus*: atq; nobis *A* 32 uolent ψ
 VI 1 uitis *g*: uictis *A* 2 edera habent *Fr.* geras *g Status*
fort. recte 3 patera medicante *Waardenburg*: pariter medicando
A Plant.: pariles medicate *ipse temptauit*

LYGDAMI ELEGIAE

care puer, madeant generoso pocula baccho, 5
 et nobis prona funde Falerna manu.
 ite procul durum curae genus, ite labores:
 fulserit hic niueis Delius alitibus.
 uos modo proposito dulces faueatis amici,
 neue neget quisquam me duce se comitem: 10
 aut si quis uini certamen mite recusat,
 fallat eum tecto cara puella dolo.
 ille facit mites animos deus, ille ferocem
 contudit et dominae misit in arbitrium;
 Armenias tigres et fuluas ille leaenas 15
 uicit et indomitis mollia corda dedit.
 haec Amor et maiora ualet. sed poscite Bacchi
 munera: quem uestrum pocula sicca iuuant?
 conuenit ex aequo nec toruus Liber in illis
 qui se quique una uina iocosa colunt: 20
 †non uenit iratus nimium nimiumque seuerus†:
 qui timet irati numina magna, bibat.
 quales his poenas qualis quantusque minetur,
 Cadmeae matris praeda cruenta docet.
 sed procul a nobis hic sit timor, illaque, si qua est, 25
 quid ualeat laesi sentiat ira dei.
 quid precor a demens? uenti temeraria uota,
 aerae et nubes diripienda ferant.
 quamuis nulla mei superest tibi cura, Neaera,
 sis felix et sint candida fata tua. 30

6 et *A Plant.*: i ψ 7 habent *Par.* cure durum *Par.*
 8 fulserit *g Cuiacianus Plant.*: pulserit *A Delius*] *Idalis temptauit*,
Housman antea *Idaliis* hic *Venus* al. 13 habent *Par.* mites ψ:
 dites *A feroces g Par.* 15 *Armenias g: Armenas A* 16
 habent *Par.* 17 ualet ψ: uolet *A Plant.* 20 uina] uerba *Boile*
 21 conuenit . . . seueros *Lachmann*: iam uenit ψ *Plant.* fort. nam
 uenit . . . seueris (*hoc Liuius*) 23 qualis *F*: deus hic *A*
 quantūq; *A* 25, 26 iraque si qua est . . . illa dei *Huschke*

at nos securae reddamus tempora mensae :
 uenit post multas una serena dies.
 ei mihi, difficile est imitari gaudia falsa,
 difficile est tristi fingere mente iocum,
 nec bene mendaci risus componitur ore, 35
 nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
 quid queror infelix? turpes discedite curae :
 odit Lenaeus tristia uerba pater.
 Gnosia, Theseae quondam periuria linguae
 fleuisti ignoto sola relicta mari : 40
 sic cecinit pro te doctus, Minoi, Catullus
 ingrati referens impia facta uiri.
 uos ego nunc moneo : felix, quicumque dolore
 alterius disces posse cauere tuom.
 nec uos aut capiant pendentia brachia collo 45
 aut fallat blanda sordida lingua prece.
 etsi perque suos fallax iurauit ocellos
 Iunonemque suam perque suam Venerem,
 nulla fides inerit : periuria ridet amantum
 Iuppiter et uentos inrita ferre iubet. 50
 ergo quid totiens fallacis uerba puellae
 conqueror? ite a me, seria uerba, precor.
 quam uellem tecum longas requiescere noctes
 et tecum longos peruigilare dies,
 perfida nec merito nobis inimica merenti† 55
 perfida, sed, quamuis perfida, cara tamen !

32 multas *A Plant.* : multos *Cuiacianus* 33 nouum carmen
 incipit in *A* : cum priore iunxit *Muretus* 33-36 habent *Fr. Par.*
 33 ei] hei ψ : et *Fr.* : si *A* : i *V* : heu quam d. *Par.* 34 locum
Fr. man. prima 35, 36 nec] non bis *Par.* 43, 44 felix . . .
 tuom habent *Fr. Par.* 44 disces *A Fr. Plant.* : didicit *Par.*
 cauere *Fr. Par. F* : carere *A* tuom *Baehrens* : tuos *F* : tuo *A*
Fr. : suum *Par.* 45, 46 habent *Par.* 45 ne uos decipiant *Par.*
 46 nec capiat blanda *Par.* sordida *A Par. Plant.* : subdola
Heinsius prece *Par. g* : fide *A Plant.* 47 iurabit ψ 51
 quid ψ *Plant.* : qui *A Cuiacianus* 52 habent *Fr.* procul ψ

LYGDAMI ELEGIAE

Naida Bacchus amat : cessas, o lente minister ?
 temperet annosum Marcia lympa merum.
 non ego, si fugit nostrae conuiuia mensae
 ignotum cupiens uana puella torum,
 sollicitus repetam tota suspiria nocte.
 tu, puer, i, liquidum fortius adde merum.
 iam dudum Syrio madefactus tempora nardo
 debueram sertis implicuisse comas.

60

PANEGYRICVS MESSALLAE

(TERTII LIBRI VII = QVARTI I)

TE, Messalla, canam, quamquam tua cognita uirtus
 terret : ut infirmae nequeant subsistere uires,
 incipiam tamen, ac meritas si carmina laudes
 deficient, humilis tantis sim conditor actis,
 nec tua praeter te chartis intexere quisquam
 facta queat, dictis ut non maiora supersint,
 est nobis uoluisse satis. nec munera parua
 respueris. etiam Phoebo gratissima dona
 Cres tulit, et cunctis Baccho iucundior hospes
 Icarus, ut puro testantur sidera caelo
 Erigoneque Canisque, neget ne longior aetas.
 quin etiam Alcides, deus ascensurus Olympum,

5

10

59 fugiet *V*   62 i *F* : et *A*   63 Syrio ψ : tyrio *A Plant.*
Cuiacianus. post 64 in *A* sequitur III xviii sine ullo interuallo
 Panegyricus Messale *F* Laudes messale *R^{ca} A.* uulgo hic liber
 quartus incipit cum indiuisum antea in codicibus librum distraxerint
Itali

1 tua *g* : mea *A Plant.* : me *Cuiacianus*   2 nequeant *F* :
 ualeant *A* quod qui legunt terret ut coniungunt   3 ac *g* : at *F* :
 a *A Cuiacianus*   meritas *g Plant.* : meritis *A Cuiacianus*   10
 puro ψ *Plant.* : pura *A*   11 ne *Cuiacianus Plant., om. A*

laeta Molorcheis posuit uestigia tectis,
 paruaque caelestis placauit mica, nec illis
 semper inaurato taurus cadit hostia cornu. 15
 hic quoque sit gratus paruus labor, ut tibi possim
 inde alios aliosque memor componere uersus.

alter dicat opus magni mirabile mundi,
 qualis in immenso desederit aere tellus,
 qualis et in curuum pontus confluxerit orbem, 20
 et uagus, e terris qua surgere nititur, aer,
 huic et contextus passim fluat igneus aether,
 pendentique super claudantur ut omnia caelo :
 at quodcumque meae poterunt audere camenae,
 seu tibi par poterunt seu, quod spes abnuuit, ultra 25
 siue minus (certeque canent minus), omne uouemus
 hoc tibi, nec tanto careat mihi nomine charta.
 nam quamquam antiquae gentis superant tibi laudes,
 non tua maiorum contenta est gloria fama,
 nec quaeris quid quaque index sub imagine dicat, 30
 sed generis priscos contendis uincere honores,
 quam tibi maiores maius decus ipse futuris :
 at tua non titulus capiet sub nomine facta,
 aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
 conuenientque tuas cupidi componere laudes 35
 undique quique canent uincto pede quique soluto.
 quis potior, certamen erit : sim uictor in illis,
 ut nostrum tantis inscribam nomen in actis.

13 tectis ψ *Plant.* : terris *A* 14 placauit *g* : pacauit *A Plant.*
 18 dicat *V Cuiacianus* : dictat *AF* 19 desederit *AF Cuiacianus*
 21 e] a *Barth.* 22 huic *g Plant. Cuiacianus* : hinc *A* ut ψ
 praetextus *malim* 24 at *g Plant.* : et *A* 26 uouemus *AF*
 27 nec *A Cuiacianus* : ne ψ *Plant.* nomine *g* : carmine *AF*
 29 et 28 hoc ordine habent *Par.* 28 quamuis antequam superent
 preconia gentis *Par.* 30 quaque index *F* : qua iudex *A* 31,
 32 habent *Par.* 31 uincere sed priscos *g. cont. hon. Par.*
 37 qui *Cuiacianus* potior ψ : potius *A Cuiacianus Plant.*

PANEGYRICVS MESSALLAE

nam quis te maiora gerit castrisue foroue?
 nec tamen hic aut hic tibi laus maiorue minorue, 40
 iusta pari premitur ueluti cum pondere libra,
 qualis, inaequatum si quando onus urget utrimque, 43
 instabilis natat alterno depressior orbe,
 prona nec hac plus parte sedet nec surgit ab illa. 42
 nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi, 45
 non alius sedare queat; seu iudicis ira
 sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
 non Pylos aut Ithace tantos genuisse feruntur
 Nestora uel paruae magnum decus urbis Vlixem,
 uixerit ille senex quamuis, dum terna per orbem 50
 saecula fertilibus Titan decurreret horis,
 ille per ignotas audax errauerit urbes,
 qua maris extremis tellus includitur undis.
 nam Ciconumque manus aduersis reppulit armis,
 nec ualuit lotos coeptos auertere cursus, 55
 cessit et Aetnaeae Neptunius incola rupis
 uicta Maroneo foedatus lumina baccho:
 uexit et Aeolios placidum per Nerea uentos:
 incultos adiit Laestrygonas Antiphatenque,
 nobilis Artacie gelida quos inrigat unda: 60
 solum nec doctae uerterunt pocula Circes,
 quamuis illa foret Solis genus, apta uel herbis
 taptaque† uel cantu ueteres mutare figuras:
 Cimmerion etiam obscuras accessit ad arces,

39-47 *habent Par. hoc ordine* 45-47, 39-44 (*et sic g*) 39 nam
 quis te *F*: nam quique t¹ (¹ *corr. man. prima*) *A*: nec quisquam
Par. castrisue *Par. Plant.*: cartis ne *A*: cartis ue *Cuiacianus*
 40 hic aut hic tibi *F*: hec aut hec tibi *Par.*: hic aut tibi *A* 42
post 44 loco suo reposui 43 sed magis aequatum si *Par.* 46
 nemo magis sedare *Par.* 55 nec *ψ*: non *A Plant.* lothos
F: ciclyps *A* coeptos *ψ*: captos *F*: tempus *A* auertere *ψ*
Plant.: euertere *Cuiacianus*: uertere *A* (*cum unius litterae ante u*
spatio): conuertere *Vg* 56 et *g Plant.*: om. *A* 59 Anti-
 phatenque *g Plant.*: antiphatemque *A* 60 artacie *V*: artacre
A gelida *ψ*: gelidos *A Plant.* irrigat *A*: erigit *F* 63
 captas uel *Baehrens, fort.* uel cantu uictas 64 arces *AF*

quis numquam candente dies apparuit ortu, 65
 seu supra terras Phoebus seu curreret infra :
 uidit ut inferno Plutonis subdita regno
 magna deum proles leuibus ius diceret umbris,
 praeteriitque cita Sirenum litora puppi.
 illum inter geminae nantem confinia mortis 70
 nec Scyllae saeuo conterruit impetus ore,
 cum canibus rabidas inter fera serperet undas,
 nec uiolenta suo consumpsit more Charybdis,
 uel si sublimis fluctu consurgeret imo,
 uel si interrupto nudaret gurgite pontum. 75
 non uiolata uagi sileantur pascua Solis,
 non amor et fecunda Atlantidos arua Calypsus,
 finis et erroris miseri Phaeacia tellus.
 atque haec seu nostras inter sunt cognita terras,
 fabula siue nouum dedit his erroribus orbem, 80
 sit labor illius, tua dum facundia, maior.

nam te non alius belli tenet aptius artes,
 qua deceat tutam castris praeducere fossam,
 qualiter aduersos hosti defigere ceruos,
 quemue locum ducto melius sit claudere uallo, 85
 fontis ubi dulces erumpat terra liquores,
 ut facilisque tuis aditus sit et arduus hosti,
 laudis ut adsiduo uigeat certamine miles
 quis tardamue sudem melius celeremue sagittam
 iecerit aut lento perfregerit obuia pilo, 90

68 ius diceret *scripsi* : discurreret *A* umbris *g Plant.* : undis *A*
 70 inter geminae *F* (*ut coniecit Canter*) : termine *A* add ab al. manu
 ge : tergeminę *g Cuiacianus* nantem *V corr.* : nautem *A* 71 an
 seno ? ore *F* : orbe *A* 72 rapidas *ψ Plant.* fera *ψ* : freta *A*
 73 more *ψ Plant.* : in ore *A* 77 calypsus *g Plant.* : calipsos *A*
 78 erroris *F* : errorum *A* miseri *AF* 82-105 habent *Par.*
 82 nam *A Par. Plant.* : iam *ψ fort. recte* artes *ψ* : artos *A* 83
 praeducere *AF Par.* : perducere *Cuiacianus ut testatur Scaliger*
 84 ceruos *ψ* : neruos *Par. g Cuiacianus Plant.* : uernos *A* 86 fontis
 ubi *ψ* : fontibus ut *A Par.* 87 ut *Par. Plant.* : et *A* stabolisq;
 et stabilisq; *Par.* 88 ut *Par.* : et *A Plant.* 89 melius *post* quis
 hab. *Par.* 90 iecerit] miserit *Par.*

PANEGYRICVS MESSALLAE

aut quis equum celeremque arto compescere freno
 possit et effusas tardo permittere habenas
 inque uicem modo directo contendere passu,
 seu libeat, curuo breuius conuertere gyro,
 quis parma, seu dextra uelit seu laeua, tueri, 95
 siue hac siue illac ueniat grauis impetus hastae,
 aptior, aut signata cita loca tangere funda.
 iam simul audacis ueniant certamina Martis
 aduersisque parent acies concurrere signis,
 tum tibi non desit faciem componere pugnae, 100
 seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
 rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo,
 seu libeat duplicem seiunctim cernere martem,
 dexter uti laeuum teneat dextrumque sinister
 miles sitque duplex gemini uictoria casus. 105

at non per dubias errant mea carmina laudes :
 nam bellis experta cano. testis mihi uictae
 fortis Iapydiae miles, testis quoque fallax
 Pannonius, gelidas passim disiectus in Alpes,
 testis Arupinis et pauper natus in aruis, 110
 quem si quis uideat uetus ut non fregerit aetas,
 terna minus Pyliae miretur saecula famae.
 namque senex longae peragit dum tempora uitae, 112^a
 centum fecundos Titan renouauerit annos,

91 aut *Par. Plant.* : et *A* celeremque *Ayrmann* : celeremue *A*
V Par. Plant. 93 der. *Bachrens* : dir. *A* 94 conuertere *Chr.*
Crusius : contendere *A Par. Plant.* curuom br. conu. gyrum *Francken*
 95 quis parma seu *AF Par.* : parma habent *Fr.* 96 ueniat grauis
F Par. : grandis uenit *A Cuiacianus* 97 aptior *Francken* :
 amplior *AF Par.* aut *A Par.* : ut *F* 98 audacis] aduersi
Par. ueniant *Par.* : uenient *A* 99 parent *AF Par.* 100
 tum *Par.* : tunc *A* 102 ut *F Par.* : in *A* 103 seiunctim
Salmasius : seu iunctum *A Plant.* : seu uinctum *Par.* 104 dexter
 uti *F Par.* : dexteraq; ut *A* et expuncto a *Cuiacianus* sinister *AF*
Par. 108 iapidie g *Cuiacianus ex corr.* : iapigia *Plant.* *A* g in
 d corr. man. 2 *V* 110 Arupinis *F* : et arpinis *A man.* 1 aruis ψ :
 armis *A* 112^a habent *A Plant.* : om. *Cuiacianus* tempora
I. H. Voss : secula *A* uitae ψ : fame *A* 113 renouauerit ψ
Plant. : renouerat *A* : renouauerat *Cuiacianus*

ipse tamen uelox celerem super edere corpus
 audet equum ualidisque sedet moderator habenis. 115
 te duce non alias conuersus terga Domator
 libera Romanae subiecit colla catenae.

nec tamen his contentus eris : maiora peractis
 instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
 quis Amythaonius nequeat certare Melampus. 120
 nam modo fulgentem Tyrio subtemine uestem
 indueras oriente die duce fertilis anni,
 splendidior liquidis cum Sol caput extulit undis
 et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
 curua nec adsuetos egerunt flumina cursus, 125
 quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
 ulla nec aerias uolucris perlabitur auras
 nec quadrupes densas depascitur aspera siluas,
 quin largita tuis sit multa silentia uotis.

Iuppiter ipse leui uectus per inania curru 130
 adfuit et caelo uicinum liquit Olympum
 intentaque tuis precibus se praebeuit aure
 cunctaque ueraci capite adnuat : additus aris
 laetior eluxit structos super ignis acruos.

quin hortante deo magnis insistere rebus 135
 incipe : non idem tibi sint animisque triumphi.
 non te uicino remorabitur obuia marte
 Gallia nec latis audax Hispania terris
 nec fera Theraeo tellus obsessa colono,
 nec qua uel Nilus uel regia lympa Choaspes 140
 profluit aut rapidus, Cyri dementia, Gyndes,

115 audet *A Plant.* : gaudet ψ 116 domator *A*, de hoc quod
L. Havel barbari ducis nomen putat cf. Praef. p. xiii : Salassus *Baehrens*
 121 sub tegmine *A* 126 rabidum *Guyetus* 127 aereas *A*
 129 sit *Huschke* : sunt *A* : sint ψ muta *g* 136 non ψ *Plant.* :
 nunc *A* sint ψ : sunt *AV* 139 tereo *g* : tetero *A Cuiacianus* :
Rhoeteo ψ *Plant.* 140 uel Nilus] aut *Eulaeus S. Allen ingeniose*
 Choaspes ψ : dyaspes *A* : diaspes *F Cuiacianus Plant.* 141
 Gyndes ψ : cydnus *AF*

PANEGYRICVS MESSALLAE

aret Araccaeis aut unda t̄caristiat̄ campis.
 nec qua regna uago Tamyris finiuit Araxe,
 impia nec saeuis celebrans conuiuia mensis
 ultima uicinus Phoebō tenet arua Padaeus, 145
 quaque Hebrus Tanaisque Getas rigat atque Magynos.
 quid moror? Oceanus ponto qua continet orbem,
 nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
 te manet inuictus Romano marte Britannus
 teque interiecto mundi pars altera sole. 150
 nam circumfuso consistit in aere tellus
 et quinque in partes toto disponitur orbe.
 atque duae gelido uastantur frigore semper :
 illic et densa tellus absconditur umbra,
 et nulla incepto perlabitur unda liquore, 155
 sed durata riget densam in glaciemque niuemque,
 ouippe ubi non umquam Titan super egerit ortus.
 at media est Phoebi semper subiecta calori,
 seu propior terris aestiuum fertur in orbem
 seu celer hibernas properat decurrere luces : 160
 non igitur presso tellus exsurgit aratro,
 nec frugem segetes praebent neque pabula terrae :
 non illic colit arua deus, Bacchusue Ceresue,
 uila nec exustas habitant animalia partes.
 fertilis hanc inter posita est interque rigentes 165
 nostraque et huic aduersa solo pars altera nostro,
 quas similis utrimque tenens uicinia caeli
 temperat, alter et alterius uires necat aer :

142 aret *Lachmann* : Araccaeis *scripsi* (Areccaeis *Salmasius* : Arec-
 teis *Scaliger*) : ardet arectais *F* : Creteis ardet *A* *Cuiacianus* ca-
 ristia *A* : perhospita *F* : fort. Copratia uel Oroatia 143 tamiris
A : Tomyris *ψ* 146 Magynos *F* : Maginos *A* : Mosynos *ψ*
 155 uersus uix sanus ; an tenore? 157 super egerit ut uidetur *F*
cf. Praef. 161 igitur *F* : ergo *A* 164 ulla *ψ* : nulla *A* 165
 rigentes *A* *man. prima*, *Plant.* : rigentem *A* *man. alt.* *ψ* *Cuiacianus*
 167 utrinque *g* *Cuiacianus* *Plant.* : utrique *A* 168 alter *A* :
 alteram *F* necat *ψ* : negat *A*

hinc placidus nobis per tempora uertitur annus :
 hinc et colla iugo didicit submittere taurus 170
 et lenta excelsos uitis conscendere ramos,
 tondeturque seges maturos annua partus,
 et ferro tellus, pontus confunditur aere,
 quin etiam structis exsurgunt oppida muris.
 ergo ubi praeclaros poscent tua facta triumphos, 175
 solus utroque idem diceris magnus in orbe.

non ego sum satis ad tantae praeconia laudis,
 ipse mihi non si praescribat carmina Phoebus.
 est tibi, qui possit magnis se accingere rebus,
 Valgius : aeterno propior non alter Homero. 180
 languida non noster peragit labor otia, quamuis
 Fortuna, ut mos est illi, me aduersa fatiget.
 nam mihi, cum magnis opibus domus alta niteret,
 cui fuerant flauī ditantes ordine sulci
 horrea fecundas ad deficientia messis, 185
 cuique pecus denso pascebant agmine colles,
 et domino satis et nimium furique lupoque,
 nunc desiderium superest : nam cura nouatur,
 cum memor ante actos semper dolor admonet annos.
 sed licet asperiora cadant spolierque relictis, 190
 non te deficient nostrae memorare camenae.
 nec solum tibi Pierii tribuentur honores :
 pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
 aduersis hiberna licet tumeant freta uentis,
 pro te uel densis solus subsistere turmis 195

169 uertitur *V Cuiacianus* : labitur *Plant.* : om. *A man.* 1 170
 hinc *V* : huic *A* 171 leta *V* 173 confinditur *ψ Plant.* : scribendum
 fortasse neptunus finditur 174 exsurgunt *ψ* : exurgit *A* 175
 per claros ierint *Scaliger* poscent *A* : ierint *F* : fort. noscent
 uel scierint 184 ordine *horrea Heinsius* 185 fecundas
 ad d. *F* : fecundis indeficientia *A* messis *Scaliger* : messes *F (ind.*
Praef. p. viii) : mensis *A* 189 anteactos *F* : accitus *AV* : accitos
Cuiacianus 190 relictis *g Cuiacianus Plant.* : relictus *A* :
 193 ausi *F* 195 subsistere *AF*

PANEGYRICVS MESSALLAE

uel paruum Aetnaeae corpus committere flammae.
 sum quodcumque, tuum est. nostri si paruula cura
 sit tibi, quanta libet, si sit modo, non mihi regna
 Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
 posse Meleteas nec mallem uincere chartas. 100
 quod tibi si uersus noster, totusue minusue,
 uel bene sit notus, summo uel inerret in ore,
 nulla mihi statuent finem te fata canendi.
 quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
 seu matura dies celerem properat mihi mortem, 205
 longa manet seu uita, tamen, mutata figura
 seu me finget equum rigidos percurrere campos
 doctum seu tardi pecoris sim gloria taurus
 siue ego per liquidum uolucris uehar aera pennis,
 quandocumque hominem me longa receperit aetas, 210
 ineptis de te subtexam carmina chartis.

DE SVLPICIA

INCERTI AVCTORIS ELEGIAE

[TIBVLLI LIB. III. VIII = IV. II]

SVLPICIA est tibi culta tuis, Mars magne, kalendis :
 spectatum e caelo, si sapis, ipse ueni.
 hoc Venus ignoscet : at tu, uiolente, caueto
 ne tibi miranti turpiter arma cadant.

196 pronum *Burmann* 197 quodcumque ψ *Plant.* : quidcumque
A 198 sit m.] sin m. *F* 200 nec *g Plant.* : om. *A*
 uincere *F* : mittere *A* 202 alterum uel om. *F* ut uidetur : habet
Cuiacianus 203 statuent *g Plant.* : statuunt *A* 205 celerem
F : fato *A* 206 figura *A Cuiacianus* : figuram *Plant.* 210
 quandocumque *F* : inquēcunq; *A*

VIII Laus Sulpitiae ad deum martem *R^{ca} A* 3 tu uiolente caueto
 habent *Fr.* 4 habent *Fr.*

illius ex oculis, cum uult exurere diuos, 5
 accendit geminas lampadas acer Amor.
 illam, quidquid agit, quoquo uestigia mouit,
 componit furtim subsequiturque Decor.
 seu soluit crines, fuis decet esse capillis:
 seu compsit, comptis est ueneranda comis. 10
 urit, seu Tyria uoluit procedere palla:
 urit, seu niuea candida ueste uenit.
 talis in aeterno felix Vertumnus Olympo
 mille habet ornatus, mille decenter habet.
 sola puellarum digna est cui mollia caris 15
 uellera det sucis bis madefacta Tyros,
 possideatque, metit quidquid bene olentibus aruis
 cultor odoratae diues Arabs segetis,
 et quascumque niger Rubro de litore gemmas
 proximus Eois colligit Indus aquis. 20
 hanc uos, Pierides, festis cantate kalendis,
 et testudinea Phoebe superbe lyra.
 hoc sollemne sacrum multos haec sumet in annos:
 dignior est uestro nulla puella choro.

[TIBVLLI LIB. III. IX = IV. III]

PARCE meo iuueni, seu quis bona pascua campi
 seu colis umbrosi deuia montis aper,
 nec tibi sit duros acuisse in proelia dentes;
 incolumem custos hunc mihi seruet Amor.

sed procul abducit uenandi Delia cura: 5
 o pereant siluae deficientque canes!

13 uertūnus habent Fr. 14 habet g Plant. Cuiacianus qui
 ht: hūc A 23 haec sumet F: hoc sumet A Cuiacianus 24
 choro g Plant. Cuiacianus: thoro A
 IX 3 praelia F: pectore A post 4 uersus duo uel plures ex-
 cidisse uidentur

DE SVLPICIA

quis furor est, quae mens densos indagine colles
 claudentem teneras laedere uelle manus?
 quidue iuuat furtim latebras intrare ferarum
 candidaque hamatis crura notare rubis? 10
 sed tamen, ut tecum liceat, Cerinthe, uagari,
 ipsa ego per montes retia torta feram,
 ipsa ego uelocis quaeram uestigia cerui
 et demam celeri ferrea uincla cani.
 tunc mihi, tunc placeant siluae, si, lux mea, tecum 15
 arguar ante ipsas concubuisse plagas:
 tunc ueniat licet ad casses, inlaesus abibit,
 ne ueneris cupidae gaudia turbet, aper.
 nunc sine me sit nulla uenus, sed lege Dianae,
 caste puer, casta retia tange manu: 20
 et quaecumque meo furtim subrepat amori,
 incidat in saeuas diripienda feras.
 at tu uenandi studium concede parenti,
 et celer in nostros ipse recurre sinus.

[TIBVLLI LIB. III. X = IV. IV]

Hvc ades et tenerae morbos expelle puellae,
 huc ades, intonsa Phoebe superbe coma.
 crede mihi, propera: nec te iam, Phoebe, pigebit
 formosae medicas applicuisse manus.
 effice ne macies pallentes occupet artus, 5
 neu notet informis candida membra color,
 et quodcumque mali est et quidquid triste timemus,
 in pelagus rapidis euehat amnis aquis.
 sancte, ueni, tecumque feras, quicumque saporis,
 quicumque et cantus corpora fessa leuant: 10
 neu iuuenem torque, metuit qui fata puellae
 uotaque pro domina uix numeranda facit.

10 hāmis *habent* Fr.

19 nunc ψ: tunc *A* *Plant.*

surrepet *Cuiacianus*

X 6 candida ψ: pallida *A*

18 ne *g* *Plant.* *Cuiacianus*: da *A*

20 tange *AF*

21 et *A*: at *F*

8 rapidis *V*: rabidis *A*

interdum uouet, interdum, quod langueat illa,
 dicit in aeternos aspera uerba deos.
 pone metum, Cerinthe; deus non laedit amantes. 15
 tu modo semper ama: salua puella tibi est.
 nil opus est fletu: lacrimis erit aptius uti, 21
 si quando fuerit tristior illa tibi. 22
 at nunc tota tua est, te solum candida secum 17
 cogitat, et frustra credula turba sedet.
 Phoebe, faue: laus magna tibi tribuetur in uno
 corpore seruato restituisse duos. 20
 iam celebrer, iam laetus eris, cum debita reddet 23
 certatim sanctis laetus uterque focus.
 tunc te felicem dicet pia turba deorum, 25
 optabunt artes et sibi quisque tuas.

[TIBVLLI LIB. III. XI = IV. V]

QVI mihi te, Cerinthe, dies dedit, hic mihi sanctus
 atque inter festos semper habendus erit.
 te nascente nouum Parcae cecinere puellis
 seruitium et dederunt regna superba tibi.
 uror ego ante alias: iuuat hoc, Cerinthe, quod uror, 5
 si tibi de nobis mutuus ignis adest.
 mutuus adsit amor, per te dulcissima furta
 perque tuos oculos per Geniumque rogo.
 magne Geni, cape tura libens uotisque faueto,
 si modo, cum de me cogitat, ille calet. 10
 quod si forte alios iam nunc suspirat amores,
 tum precor infidos, sancte, relinque focos.

21, 22 post 16 reposuit ψ 17 at V: ac A 24 laetus]
 gratus Martinon: lotus Broukhusius (lautus Haupt in u. 23)
 XI 1 Qui mihi F: Est qui A: St qui V 4 dederunt g
 Plant.: dederant A Cuiacianus 6 ne ψ: ne de A 7 per
 te AF 9 magne ψ: mane A Plant. 10 calet ψ: ualet A:
 uolet F 11 suspirat ψ Plant.: suspiret A 12 tum ψ: tunc A

DE SVLPICIA

nec tu sis iniusta, Venus: uel seruiat aequē
 uinctus uterque tibi uel mea uincla leua.
 sed potius ualida teneamur uterque catena, 15
 nulla queat posthac quam soluisset dies.
 optat idem iuuenis quod nos, sed tectius optat:
 nam pudet haec illum dicere uerba palam.
 at tu, Natalis, quoniam deus omnia sentis,
 adnue: quid refert, clamne palamne roget? 20

[TIBVLLI LIB. III. XII = IV. VI]

NATALIS Iuno, sanctos cape turis acervos,
 quos tibi dat tenera docta puella manu.
 tota tibi est hodie, tibi se laetissima compsit,
 staret ut ante tuos conspicienda focos.
 illa quidem ornandi causas tibi, diua, relegat: 5
 est tamen, occulte cui placuisse uelit.
 at tu, sancta, faue, neu quis diuellat amantes,
 sed iuueni quaeso mutua uincla para.
 sic bene compones: ullae non ille puellae
 seruire aut cuiquam dignior illa uiro. 10
 nec possit cupidus uigilans deprendere custos
 fallendique uias mille ministret Amor.
 adnue purpureaque ueni perlucida palla:
 ter tibi fit libo, ter, dea casta, mero,
 praecipit et natae mater studiosa quod optet: 15
 illa aliud tacita iam sua mente rogat.
 uritur ut celeres urunt altaria flammæ,
 nec, liceat quamuis, sana fuisse uelit.

16 quam ψ: hanc Rossberg Palmer: om. A in III litterarum spatio
 17 tectius ψ: tutius A Plant. 18 haec g Plant. Cuiacianus: hic A
 20 referet V: referet A clamne palamne ψ Plant.: clamue
 palamue A

XII 3 tota] lota Guyetus 5 ornandi g Plant.: orandi A
 7 neu quis F: ne nos A 9 ullae AF 10 cuiquam g
 Plant. Cuiacianus: cuidam A 13 -que g Plant. Cuiacianus: om.
 A 14 fit g: sic A Cuiacianus: sit Plant. mero, (edd. mero.)
 interpunxi 15 optat A 16 sua AF: tua Baehrens

†sis iuueni grata, ueniet cum proximus annust,
hic idem uotis iam uetus adsit amor.

20

SVLPICIAE ELEGIDIA

[TIBVLLI LIB. III. XIII = IV. VII]

TANDEM uenit amor, qualem texisse pudori
quam nudasse alicui sit mihi fama magis.
exorata meis illum Cytherea Camenis
attulit in nostrum deposuitque sinum.
exoluit promissa Venus: mea gaudia narret,
dicetur si quis non habuisse sua.
non ego signatis quicquam mandare tabellis,
me legat ut nemo quam meus ante, uelim,
sed peccasse iuuat, uultus componere famae
taedet: cum digno digna fuisse ferar.

5

10

[TIBVLLI LIB. III. XIV = IV. VIII]

INVISVS natalis adest, qui rure molesto
et sine Cerintho tristis agendus erit.
dulcius urbe quid est? an uilla sit apta puellae
atque Arretino frigidus amnis agro?

19 sis *F*: si *A*: sic *Statius* grata] *fort.* grate: gratum *Statius*:
sis, luno, grata ac *Gruppe*: grata ut *Eberz* ueniet *A Cuiacianus*:
adueniet *Plant.* 20 iam ratus *Prien* adsit ψ : esset *A*

XIII Gratulatio ad uenerem de amoris obtentu *R^{ca} A*
1 *bis scriptus in A cum titulum carminis et praecedat et sequatur*
pudori *A* *prior* loco: pudore *posterior* 2 minor ψ
6 sua *F*: suam *A* 8 me *A*: ne *g Plant.* ut *Cuiacianus*: id
A Plant. nemo *g Plant. Cuiacianus*: uenio *A* quam ψ , qm *A*

XIV *Titulus in A Messale R^{ca}, in F Sulpitia ad Messallam cf. Hiller*
Rheinisches Museum a 1874 p. 106

4 Arretino *g Cuiacianus*: aretino *A Plant.*: Reatino *Huschke*
Arnus ψ

SVLPICIAE ELEGIDIA

iam, nimium Messalla mei studiose, quiescas ;
 non tempestiuæ saepe, propinque, uiæ.
 hic animum sensusque meos abducta relinquo,
 arbitrio quam uis non sinit esse meo.

5

[TIBVLLI LIB. III. XV = IV. IX]

Scis iter ex animo sublatum triste puellæ?
 natali Romæ iam licet esse tuo.
 omnibus ille dies nobis natalis agatur,
 qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

[TIBVLLI LIB. III. XVI = IV. X]

GRATVM est, securus multum quod iam tibi de me
 permittis, subito ne male inepta cadam.
 sit tibi cura togæ potior pressumque quasillo
 scortum quam Serui filia Sulpicia :
 solliciti sunt pro nobis, quibus illa dolori est
 ne cedam ignoto maxima causa toro.

5

[TIBVLLI LIB. III. XVII = IV. XI]

ESTNE tibi, Cerinthe, tuæ pia cura puellæ,
 quod mea nunc uexat corpora fessa calor?
 a ego non aliter tristes euincere morbos
 optarim, quam te si quoque uelle putem.
 at mihi quid prosit morbos euincere, si tu
 nostra potes lento pectore ferre mala?

5

6 non ψ Cuiacianus Plant. : neu A uiæ plurale esse primus intellexit Némethy 8 quam uis Statius : quamuis A Plant. sinit Statius : sinis A

XV 2 iam licet F : non sinet A tuo AF uix recte : suo ψ : meo Huschke 3, 4 grauiter corrupti o. i. bonis diues n. a. | q. n. opinata n. t. forte (uel sorte) u. Housman : forte o. i. d. annis tam laetus (tam l. Baehrens) a. | quam (hoc Baehrens) etc.

XVI 1 tibi ψ : mihi A 2 promittis Heinsius 5 doloris Rigler, cum causa coniungendum 6 nec A Cuiacianus Plant. cedam Statius : credam A Cuiacianus Plant. causa AF

XVII 1 pia cura ψ : placitura A 3 a] ha A : ah V : ha in ah mutatum Cuiacianus 5 at F : ah V : ha A si g V corr. : quid AV Cuiacianus Plant. 6 lento F Cui. : leto A Cui. marg.

[TIBVLLI LIB. III. XVIII = IV. XII]

NE tibi sim, mea lux, aequae iam feruida cura
 ac uideor paucos ante fuisse dies,
 si quicquam tota commisi stulta iuuenta
 cuius me fatear paenituisse magis,
 hesterna quam te solum quod nocte reliqui, 5
 ardorem cupiens dissimulare meum.

INCERTI AVCTORIS CARMINA

[TIBVLLI LIB. III. XIX = IV. XIII]

NVLLA tuum nobis subducet femina lectum :
 hoc primum iuncta est foedere nostra uenus.
 tu mihi sola places, nec iam te praeter in urbe
 formosa est oculis ulla puella meis.
 atque utinam posses uni mihi bella uideri ! 5
 displiceas aliis : sic ego tutus ero.
 nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi :
 qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
 sic ego secretis possum bene uiuere siluis,
 qua nulla humano sit uia trita pede. 10
 tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
 lumen, et in solis tu mihi turba locis.
 nunc licet e caelo mittatur amica Tibullo,
 mittetur frustra deficietque uenus.
 hoc tibi sancta tuae Iunonis numina iuro, 15
 quae sola ante alios est mihi magna deos.

XVIII *Adhaeret priori in A in quo bis exstat cum hic tum post Lygdami el. vi*

1 ne *A* *priori loco*, *hic* nec   sim *A* *hic*, sit *priori loco*   iam *A*
hic, tam *priori loco*   2 ac *AF*   uideor *FA* *priori loco*, uideas *A* *hic*

XIX Alloquitur puellam et amasiam innominatam *A*

3 mihi ψ *Plant.* : mō (= modo) *A*   5 possis ψ 8 ille ψ
Plant. : ipse *A*   15 hec *V* : haec per *Plant.*   16 mihi 'libri nostri'
h. e. F Scaliger in cast. : tibi *A* *Cuiacianus Plant.*

[TIBVLLI]

quid facio demens? heu heu mea pignora cedo.

iuravi stulte: proderat iste timor.

nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures:

hoc peperit misero garrula lingua malum.

20

iam faciam quodcumque uoles, tuus usque manebo,

nec fugiam notae seruitium dominae,

sed Veneris sanctae considam uinctus ad aras:

haec notat iniustos supplicibusque fauet.

[TIBVLLI LIB. III. XX = IV. XIV]

RVMOR ait crebro nostram peccare puellam:

nunc ego me surdis auribus esse uelim.

crimina non haec sunt nostro sine facta dolore:

quid miserum torques, rumor acerbe? tace.

FRAGMENTVM A CHARISIO TIBVLLO
ATTRIBVTVM

Charisius, p. 87, Gr. Lat. K.

Hoc femur, huius femoris, sed frequenter huius feminis
huic femini dictum (est et) pluraliter tam femina quam
femora, ideoque (et Tib)ullus hoc ipsum erudite custodit
cum dicit

implicuitque femur femini

id. p. 130 femini Tibullus

implicuit(que) femur femini

non femori quasi sit hoc femur huius femoris.

17 heu heu *AF*: eheu *Baehrens* cedo *F Cuiacianus*: credo *A*

18 proderat *F*: prodeat *A Cuiacianus* 21 facias *L. Mueller*

23 considam *g Plant.*: confidam *A* 24 haec *g Plant.*: nec *A*

XX Tetrasticon de infamia sue puelle *R^{ca} A*

2 habent *Fr.* me *A*: te *Fr.* 3 facta *A Cuiacianus*: ficta
uel iacta *ψ*

Frag. uerba quae sic exhibentur (est et) desunt in Charisii cod.

Charisium uerba ex loco I viii. 26 desumpsisse uix est credibile sed
feri potuit ut de scriptoris nomine erraret sententiae similitudine deceptus

DOMITI MARSI

TE quoque Vergilio comitem non aequa, Tibulle,
 Mors iuuenem campos misit ad Elysios,
 ne foret aut elegis molles qui fleret amores
 aut caneret forti regia bella pede.

ANONYMI VITA TIBVLLI

ALBIUS TIBVLLVS, eques R. regalis, insignis forma cultu-
 que corporis obseruabilis, ante alios Coruinum Messalam Or.
 †iginem dilexit cuius et contubernalis Aquitanico bello
 militaribus donis donatus est. hic multorum iudicio prin-
 cipem inter elegiographos optinet locum. epistolae quoque 5
 eius amatoriae quamquam breues omnino utiles sunt. obiit
 adolescens ut indicat epigramma supra scriptum.

*Epigrammatis titulus in F DOMITI MARSI teste Scaligero in castiga-
 tionibus, in A Epithaphyum Tybuli R^{ca} I Virgilio A*

VITA I R. (e Gabiis) *Baehrens*: Ro. uel Romanus ψ : regalis A:
in egalis uidetur latere aequalis post alios ponendum: elegis S. Allen
 2 Or. h. e. oratorem agnouerunt ψ : sub iginem latere suspicatus
sum ingenue, Purser unice 3 et A: etiam V Aquitanico
 ψ : equitanico A 5 epistolę V: ep̄e A 6 utiles non nullis
displicuit 7 supra scriptum ψ : superscriptum A

INDEX NOMINVM

CARMINVM solum *Panegyricum Messallae* (III vii) littera quae est *P* usi, cetera trium librorum numeris congruenter citauimus. Ceterum III i-vi *Lygdami* sunt elegiae, viii-xii *de Sulpicia* incerti auctoris, xiii-xviii *Sulpiciae* ipsius elegidia.

In nominibus quale est *Bacchus* quae saepius propriorum, rarius communium uicem obtineant id obseruauimus ut locos quibus inueniuntur omnes appellaremus, in ceteris quale est *nox* non item.

Nomina quae ad hunc modum citantur 'Admeti *II iii 11' in contextu stant typis impressa cum aliud quid tradant codices meliores, quae autem ad hunc '[Albana II v 69]' '[Eulaeus P. 140]' in adnotatis tantum.

Admetus -i *II iii 11. III iv 67.
Aegaeus -as I iii 1.
Aeneas -a II v 39: -ae II v 19.
Aeolius -os P. 58.
Aetnaeus -ae P. 56 (gen.), 196 (dat.).
Africa II iii 58.
Alba I vii 58. II v 50.
[Albana II v 69.]
Alcides P. 12.
Alpes P. 109.
Amalthea II v 67.
Amor I vi 30, 51; x 57. II i 80; ii 18; iii 4, 28, 71; iv 4, 38; v 106. III iv 65, 66; vi 4, 17; viii 6; ix 4; xii 12: (uoc.) I vi 2. II vi 15: -ris II v 39: -ri I iii 57. II vi 1: -re I iii 21.
Amythaonius P. 120.
Aniena (unda) *II v 69.
Antiphates -en P. 59.
Apollo II iii 11; iv 13; v 79.
Aquitanus -ae (gen.) II i 33: -as I vii 3.
Arabs II ii 4. III viii 18: Arabes (nom.) III ii 24.
Araccaeus -is *P. 142.
Arar I vii 11.
Araxes -e P. 143.
Armenius -os I v 36: -as *III vi 15.
Arretinus -o III xiv 4.

Artacie *P. 60.
Arupinus -is P. 110.
Ascanius -o II v 50.
Assyria III ii 24.
Assyrius -os I iii 7.
Atax I vii 4.
Atlantis -idos P. 77.
Aurora I iii 93.
Auster I i 47.

Bacchus I vii 39, 41. III iv 44, 45; vi 57. P. 163: -i I iv 7; ix 34. III vi 17: -o I iv 37; ix 61. P. 9: -e II i 3, 55; iii 63, 64: baccho I ii 3. II v 87. III vi 5. P. 57.
Baiae -arum III v 3.
Bellona -ae I vi 45.
Bonae Deae (gen.) I vi 22.
Britannus P. 149.

Cadmeus: Cadmeae matris III vi 24.
Calypso -us P. 77.
Camena: camenae P. 24, 191: -is III xiii 3.
Campania I ix 33.
Canis I iv 42. P. 11: (gen.) I i 27; iv 6: -em III v 2.
Carnutis (gen.) I vii 12.
Carystos -e *III iii 14.
Castalius -am III i 16.

INDEX NOMINVM

- Catullus III vi 41.
 Cerberus I iii 71; x 36.
 Ceres II v 58, 84. P. 163: (uoc.)
     I i 15. II i 4.
 Cerinthus -e III ix 11; x 15; xi
     1, 5; xvii 1. [II iii 1]: -o III
     xiv 2.
 Charybdis P. 73.
 Chimaera III iv 86.
 Chius -o II i 28.
 Choaspes *P. 140.
 Cicones -um P. 54.
 Cilix -cum I ii 67: -cās I vii 16.
 Cimmerius -ōn P. 64: -os III v 24.
 Circe II iv 55: -es P. 61.
 Cornutus -e II ii 9; iii 1.
 Cous -a II iii 53; iv 29.
 Cres P. 9.
 Cumanus -ā II iii 48.
 Cupido II i 67; iii 33; v 107.
 Cydnus -e I vii 13. [Cydnus P.
     141.]
 Cynthus III iv 50.
 Cypria II iii 34.
 Cyrus -i P. 141.
 Cytherea III xiii 3.
 Danaus -i I iii 79.
 Decor III viii 8.
 Delia (a) Tibulli amica I ii 31; iii
     9, 29; v 21, 32; vi 5: (uoc.)
     I i 57, 61, 68; ii 15, 71; iii 23, 92;
     vi 5, 55, 85: (b) Diana III ix 5.
 Delius III iv 79; vi 8.
 Delos II iii 27.
 Delphicus -a II iii 27.
 Diana -ae III ix 19.
 Dictynna I iv 25.
 Dis : Ditis III i 28; v 33.
 Domator P. 116.
 Eleus I iv 32.
 Elysium I iii 58. III v 23.
 Eous -i (sing.) II ii 16. III ii 24:
     -is III viii 20.
 Erigone P. 11.
 [Eriphyle : Heriphyle II v 68.]
 Erythraeus -o III iii 17.
 Etruscus -is III v 1.
 [Eulaeus P. 140.]
 Eurys [I iv 44] I v 35.
 Falernus I ix 34: -os II i 27: -a
     III vi 6.
 Fors I v 70.
 Fortuna III iii 22. P. 182.
 Gallia P. 138.
 Garunna I vii 11.
 Genius II ii 5: -ī (uoc.) III xi
     9 [I vii 53]: -ium I vii 49. III
     xi 8.
 Getae -as P. 146.
 Gnosius -a III vi 39.
 Graius -a *II v 68.
 Gylippus -i P. 199.
 Gyndes *P. 141.
 Haemonius -um I v 45.
 Hebrus P. 146.
 Hecate -ae (gen.) I ii 52.
 Herophile *II v 68.
 Hispania P. 138.
 Homerus -o P. 180.
 Iapydia -ae (gen.) P. 108.
 Icarus P. 10.
 Idaeus -ae I iv 68.
 Ilia II v 22.
 Ilion II v 22.
 India II iii 55.
 Indus III viii 20: -is II ii 15.
 Isis I iii 23.
 Ithace P. 48.
 Iuno (uoc.) III xii 1 [19]: -onis
     III xix 15: -onem I iii 73. III
     vi 48.
 Iuppiter I v 41. II vi 50. P. 130:
     Iouis I ii 8. II v 26. III iv
     72: Ioui I iv 23; vii 26. II v
     10: Ioue I iii 49.
 Ixion -is I iii 73.
 Laestrygonēs -ās P. 59.
 Lar-i I iii 34: -e I vii 58: -es (uoc.)
     I i 20: x 15, 25. II iv 54: (acc.)
     II v 20, 42: -ibus II i 60.
 Latona II iii 23: -ae III iv 72.
 Latonia III iv 29.
 Lauinium -ī II v 49.
 Laurens II v 49: -entes II v 41.
 Lenaeus III vi 38.

INDEX NOMINVM

Lethaeus -am III v 24 : -ā III iii
10 : -as I iii 80.

Liber III vi 1 (uoc.), 19 (nom.).

Liger I vii 12.

Lucifer -i I ix 62 : -um I iii 94.

Lucina III iv 13.

Luna II iv 18. III iv 29 : -am I
viii 21.

Lyaeus : lyaeo III ii 19.

Lydius III iii 29 : -a P. 199.

Lygdamus III ii 29.

Macer II vi 1.

Magynus -os P. 146.

Marathus I iv 81 ; viii 71 : -um I
viii 49.

Marcus -a III vi 58.

Maroneus -o P. 57.

Marpesius -a II v 67.

Mars (uoc.) III viii 1 : -tis III i
1 P. 98 : -ti II v 51 : -te I x
30 : martem P. 103 : -te P. 137,
149.

Martius -a (plur.) I i 4 ; ii 68.

Medea II iv 55 : -ae I ii 51.

Melampus P. 120.

Meleteus -as P. 200.

Memphites -en I vii 28.

Messalinus -um II v 17, 115.

Messalla I v 31. II i 33 ; v 119 :
(uoc.) I i 53 ; iii 1 ; vii 7. P.
1. III xiv 5 : -am I iii 56. II i 31.

Minerua I iv 26 : mineruae *II i
65.

Minois -i (uoc.) III vi 41.

Molorcheus -is P. 13.

Mopsopius -o *I vii 54.

Mors I i 70 ; iii 65 : (uoc.) I iii 4,
5 : -tem I x 33.

Musa (uoc.) II iv 15, 20 : -ae I iv
65 : -as I iv 67.

Nais -da III vi 57.

Natalis II ii 1, 21 : (uoc.) I vii
63. III xi 19 : adi. III xii 1.

Neaera III i 6 ; ii 12 ; iv 57, *60 :
(uoc.) III i 23 ; iii 1 ; vi 29 :
-ae III ii 29.

Nemesis II iii 51 ; iv 59 : -im II
iii 61 ; v 111 ; vi 27.

Neptunius P. 56.

[Neptunus : neptunum P. 173.]

Nereis I v 45.

Nereus -ea P. 58 [III iv 60].

Nestor -a P. 49.

Nilus I vii 22. P. 140 (?) : -e I
vii 23.

Nisus I iv 63.

Notus I v 35 : -os III iv 96.

Nox II i 87. III iv 17.

Numicius -i (gen.) II v 43.

Oceanus P. 147 : -i I vii 10.

Olympus -um P. 12, 131 : -o I vi
83. III viii 13.

Ops : Opis I iv 68.

Orcus III iii 38.

[Oroatus -a P. 142.]

Osiris I vii 29 : -i (uoc.) I vii
43 : -im I vii 27.

Padaeus P. 145.

Palaestinus -o I vii 18.

Palatium -a II v 25.

Pales II v 28 : -em I i 36.

Palilia II v 87.

Pan II v 27.

Panchaia III ii 23.

Pannonius P. 109.

Parcae I vii 1. III xi 3.

Pax (uoc.) I x 67. Cf. 45, 47.

Peleus -ea I v 45.

Pelops I iv 64.

Penates I iii 33.

Persephone III v 5.

Phacacia I iii 3. P. 78.

Pharius -ā I iii 32.

Phoebus III iv 21, 44. P. 66,
178 : -e II iii 27 : v 1, 17. 65,
106, 121. III viii 22 ; x 2, 3,
19 : -i II iii 26. P. 158 : -o I
iv 37. [II v 68]. P. 8, 145.

Pholoe I viii 69.

Phrygius -o II i 86 : -os I iv 70 :
-is III iii 13.

Phryne *II vi 45.

Phyto II v 68.

Pierides III iv 44 : (uoc.) III i 5 ;
viii 21 : -um I ix 48 : -as I iv
61, 62.

INDEX NOMINVM

- Pierius -ii (plur.) P. 192 : -ios III i 16.
 Pluto -onis P. 67.
 Poena I ix 4.
 Priapus I i 18 : -e I iv 1.
 Pylus -ae P. 112.
 Pylos P. 48.
 Pýrene I vii 9.
 Pytho II iii 27.

 Remus -o II v 24.
 Rhodanus I vii 11.
 Roma (uoc.) II v 57 : -ae III xv 2 : -am II v 21.
 Romanus -a I vii 5 : -ae P. 117 : -i III i 1 : -o P. 149 : -os II v 15.
 Romulus II v 23.
 Ruber: Rubro II iv 30. III viii 19.
 Rutulus -is *II v 47.

 [Salassus P. 116.]
 Samius -ae II iii 47.
 Santonicus -i I vii 10.
 Saturnius -a III iii 33.
 Saturnus -i I iii 18 : -o I iii 35. II v 9.
 Scylla III iv 89 : -ae P. 71.
 Scythia -ae III iv 91.
 Semele -ae III iv 45.
 Seruius -i (gen.) III xvi 4.
 Sibylla II v 15.
 Sidonius -o III iii 18.
 Siren -num P. 69.
 Sirius I vii 21.
 Sol P. 123 : -is II iii 56 ; iv 17 ; v 60. P. 62, 76 : -em II v 75.
 Somnia (nom.) II i 90. Cf. I v 14.
 Somnus II i 90. III iv 20, 55.
 Spes I i 9. Cf. II vi 27, 28.
 Stygius -ae I x 36.
 Sulpicia III viii 1 ; xvi 4.
 Syrius -o *III iv 28 ; *vi 63.
 Syrtis III iv 91.
 Syrus -o I vii 18.

 Taenarus -e III iii 14.
 Tamyris P. 143.
 Tanais P. 146.
 Tantalus I iii 77.

 Tarbellus -a I vii 9.
 Taurus I vii 16.
 Terra II iii 62. Cf. II i 48.
 Theraeus -o *P. 139.
 Thesēus -ae III vi 39.
 Thessalus -a II iv 56.
 Thetis I v 46.
 [Tiberis II v 69.]
 Tibullus I iii 55 ; ix 83 : -o III xix 13.
 Tiburs *II v 69.
 Tisiphone I iii 69.
 Titan P. 51, 113, 157.
 Titius -o *I iv 73 : -um *I iv 74.
 Tityos I iii 75.
 Triuia -ae I v 16.
 Troia II v 61.
 Troianus -os II v 46.
 Troicus -a II v 40.
 Turnus -e II v 48.
 Tusculus -a I vii 57.
 Tuscus -ae III v 29 : -is III iv 6.
 Tyrius -o I ii 75 ; ix. 70. II iv 28. P. 121 [III iv 28 ; vi 65] : -ā III viii 11 : -ae (plur.) I vii 47.
 Tyros I vii 20. II iii 58. III viii 16.

 Valgius P. 180 [I x 11].
 Velabrum -i II v 33.
 Venus I ii 16, 34 ; iii 58 ; iv 71 ; v 40, 58 ; vi 83 ; viii 5, 28, 35 ; ix 20. II i 12 ; iii 3, 50, 72 ; iv 24, 57 ; vi 9. III viii 3 ; xiii 5 : (uoc.) I ii 97. III xi 13 : uenus I i 73 ; vi 14 ; viii 57. III ix 19 ; xix 2, 14 : Veneris I ii 79, 90 ; iii 79 ; iv 79. III xix 23 : ueneris I iv 21 ; x 53. III ix 18 : Veneri I ix 81. II iii 29 : Venerem I ii 40. III vi 48 : uenerem I iv 59 ; v 8 ; ix 76. II iii 35 : -e I x 66.
 Vertumnus III viii 13.
 Vestalis -es II v 52.
 Victoria II v 45.
 Vlixes -em P. 49.
 Vulcanus I ix 49.

WITHDRAWN
FROM STOCK
QMUL LIBRARY

OXFORD CLASSICAL TEXTS

The *Scriptorum Classicorum Bibliotheca Oxoniensis* now contains about a hundred volumes, and includes most of the authors commonly read in schools and universities.

The original aim of covering all the principal classical authors has not been lost sight of, although the difficulty of finding suitable editors, the increased competition for their services, and the undesirability of unnecessary duplication of classical texts have inevitably affected the scope and pace of the scheme. It remains, however, the Delegates' policy to fill the outstanding gaps and to revise old editions in the light of recent research.

A full list of titles is available on application

OXFORD UNIVERSITY PRESS

ISBN 0 19 814637 X

KS-736-869

